Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 219 (14330) | 1976 оной сентябриин 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

«СОЮЗ-22» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Онгосын командир Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт полковник Быковский Валерий Федорович, борт-инженер Аксенов Владимир Викторович гэгшэдээр бүридэhэн экипажаар жолоодогдоhон «Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосо 1976 оной сентябриин 15-да Москвагай сагаар 12 час 48 минутада Советскэ Союзhаа ниидхүүлэгдэбэ.

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ, амгалан байдалда хэрэглэхэ талаар социалис оронуудай харилсаа холбооной программын ёhoop «Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосые ниидхүүлэн табилга арадай ажахын аша туhада Газарай бөрүүгэн геолого-географическа түхэл шэнжые замбуулинай дайдаhаа шэнжэлхэ эрдэм, техникын аргануудые, хэрэгсэлнүүдые тааруулан табиха, нарижуулан hайжаруулха зорилготой байна. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхын тула ГДР-эй ба СССР-эй мэргэжэлтэдэй зохёогоод, ГДР-эй «Карл цейс йена» гэдэг арадай предприятида бүтээгдэhэн фотоаппаратура замбуулинай онгосо дээрэ тодхогдон табигданхай.

Эрдэм, техникын, медико-биологическа шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые хэхэ гэжэ мүн лэ ниидэлгын программаар хараалагдана.

«Союз-22» гэжэ онгосын экипажтай радио ба телевизионно найдамтай холбоон тогтоогдоно.

Советскэ Союзай газар дайда дээрэ байдаг, Атлантиин океанай элдэб районуудаар ябаhан эрдэм-шэнжэлэлгын суднанууд дээрэхи адаглан хинаха станцинуудай туhаламжаар хүтэлбэрилгын совет түб «Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгые хүтэлбэрилнэ.

Космонавтнууд В. Ф. Быковскиин, В. В. Аксеновой бэенүүд hайн, онгосын түхеэрэлгэнүүд гэмгүй hайнаар хүдэлнэ.

Космонавтнууд нүхэд Быковский, Аксенов ниидэлгын программаяа бэелүүлжэ эхилбэ.

ПОЛКОВНИК БЫКОВСКИЙ ВАЛЕРИЙ ФЁДОРОВИЧ

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Валерий Федорович Быковский 1934 ондо Московско областиин Павловский Посад хотодо түрэhэн юм. Качинска сэрэгэй авиационно училищи дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр Совет Армиин авиационно частьнуудта алба хээ.

В. Ф. Быковский 1960 ондо космонавтнуудай отрядта ороhэн. «Восток-5» гэжэ онгосоор 1963 ондо замбуулинай дайда соогуур түрүүшынхеэ ниидэhэн байгаа.

Космонавтнуудые бэлдэдэг түбтэ хүдэлхэ зуураа, Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ Агаарай-сэрэгэй инженерно академиие үйлэдбэриhөө таhалгаряагүйгөөр hуража, 1968 ондо амжалтатайгаар дүүргээд, табан жэл үнгэрhэн хойноо диссертаци бэшэжэ, техническэ эрдэмэй кандидат гэхэ нэрэ зэргэтэй болоhон байгаа. Тэрэ хэдэн хүдэлмэри хэблүүлэнхэй, ухаалан зохёолгонуудые хэнхэй.

В. Ф. Быковский — 1963 онhоо Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Космонавтын hамган Валентина Михайловна Звездный городто хүдэлдэг. Быковскотоной бүлэ хоёр хүбүүтэй — 15-тай Валерий, 11-тэй Сергей.

АКСЁНОВ ВЛАДИМИР ВИКТОРОВИЧ

Владимир Викторович Аксенов 1935 ондо Рязанска областиин Касимовска районой Гиблица тосхондо түрэhэн юм. Машина бүтээлгын техникум 1953 ондо дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр сэрэгэй авиационно hургуулиян, удаань Чугуевска сэрэгэй авиационно училищиин курсант болоhон юм.

1957 ондо В. В. Аксенов конструкторска бюродо хүдэлжэ эхилээд, Бүхэсоюзна заочно политехническэ институтда hурахаяа орожо, тэрэнээ 1963 ондо дүүргээ hэн. Замбуулинай аппарадуудай шэнэ түхеэрэлгэнүүдые зохёон бүтээлгэдэ, эдэниие ниидхүүлжэ туршалгада, мүн онгосонуудые ниидхүүлгэдэ тэрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байгаа.

В. В. Аксенов космонавтнуудай отрядта 1973 ондо абтаад, замбуулинай ниидэлгэнүүдтэ бэлэдхэл гараhан юм.

В. В. Аксенов — 1959 онhоо Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Космонавтын hамган Марина Васильевна конструкторска бюродо хүдэлдэг. Аксеновтон хоёр хүбүүтэй — 12-той Валери, 6-тай Сергей.

Минии табан жэл — минии арга боломжо

hУРАГШАДНАЙ hУРГААЛТАЙ БАЙhАЙ...

Зарим хүнүүд наhатай болоходоо, hөөл гэмэргэн болодог гээшэ ха. «Залуушуул муу болоо. Үхибүүд hургаал муутай. Бидэнэй үетэн иимэ бэшэ hэн» гэжэ зарим багшанаршье хэлсэжэ байдаг. Теэд залуушуулай муу болоhондо, үхибүүдэй hургаал муутай байhанда хэн зэмэтэйб? Бидэ өөhэдыгөөл зэмэлхэ ёhотой болоно бэшэ гүбди?

«Бүлэ соо хубилан түрэhэн үхибүүн байжа болодог» гэжэ арадай дунда хэлсэдэг гээшэ ааб даа. Тиимэhээ зарим залуу хүбүүд, басагад аягүй ябадал гаргадаг, үхибүүдэй хэн нэгэн hургаал муутай байдаг — тэрэниие тиимэ бэшэ гээд, буруу харан, нюдэсэ аниха ёhогүйбди. Буруу юумые буруушаажа, эндүүрhэн нэгые зүб замдань оруулха гээшэ багшанарай, түрэлхидэй, бүхы зоной уялга. Юуб гэхэдэ, бидэ булта общество соо ажаhуунабди. Харин В. И. Ленинэй hургаhанай ёhoop общество соо ажаhуугаад, тэрээнhээ дулдыдангүй байха аргагүй ха юм.

Гэхэ зуура хэдыхэн этэгээдүүдhээ боложо, бүхы залуушуулые муушалха, өөhэдынгөө үхибүүдые hула табижархёод, бүхы хүүгэд hургаалгүй гэжэ харааха гээшэ тон буруу.

Гэбэшье би өөрөө олон жэлдэ багшалжа ябаhан хүн хадаа шабинарни саашадаа hайн ябаhан, hургаалтай байhай, хүндэ муугаар бү хэлсүүлhэй гэжэ сэдьхэлээ үбдэдэгби. Минии hургаhан түрүүшын шабинарай зариманайнь хуби заяан элдэбээр эрьеhэн байха. Теэд юрэнхы дээрээ тэдэмнии ажабайдалдаа hайнаар түбхинэжэ, ажалдаа оролдосотой хүнүүд болонхой гэжэ баяртайгаар тэмдэглэхэ байнаб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй партиин XXV съездын ендэрhээ хэhэн тоосоото элидхэл болон үгэ хэлэгшэдэй бодомжонуудые анхаралтайгаар шагнажа, Съезднүүдэй Кремлёвско ордон соо hууханаа, хүмүүжүүлгэ, hуралсал тухай хэлэгдэhэн үгэнүүдые тон бүхөөр хадуугаа hэм. Коммунизмын үглөөдэрэй барилгада хабаадаха үүргэтэй үетэниие дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлгэдэ түрэл партимнай анхаралаа хандуулха ёhоороо хандуулна. Манай үетэн өөhэдынгөө эхэ, эсэгэhээ юугээрээб даа илгардаг. Харин ерээдүйн сагай ажалшад манhаа hураггүй дээрэ байха жэшээтэй. Теэд хүн гээшэ хүмүүжүүлгэгүйгөөр ХҮН болодоггүй ха юм даа.

Багшын хүдэлмэри үйлэдбэриhөө илгаатай гэжэ мэдээжэ. Жэшээнь, хонишод зуун хонин бүри hөө зуу гү, али зуунаа дээшэ хурьга жэл бүри абажа, арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргэхэб гэжэ тодорхой түсэб өөртөө зохёогоод, социалис уялга доро гараа табиха аргатай байна ха юм даа. Харин багшанарта тиимэ арга байхагүй. Багшын ажал хүнэй нюдэндэ обёорог досогүй. Үдэрhөө үдэртэ, жэлhээ жэлдэ хэжэ байhан юумэнэйнь дүн хожом элирхэ жэшээтэй.

Хэды тиимэшье hаань, багшанар КПСС-эй XXV съездын табиhан хараа шугамые баримталан, арбадахи табан жэлдэ юу хэхэ, ямараар хүдэлхэ байhанаа өөр өөртөө бодожо, шэбшэжэ үзэhэн байгаа бэзэ.

Өөр тухайдаа хэлэхэ болоо hаа, иимэ байна. Математикын оньhон нюусада шабинараа дурлуулха гээшэ минии нангин уялга. Минии шабинарай дунда Галуа, Ландау шэнги суута математигууд, физигүүд ерээдүйн сагта болохоор хүнүүд ябана гэжэ хэлэхэ аргам үгы. Тингэжэ баталха болоо hаамни, дан ехэ хээрүү, даруу бэшэ ябадал болохо бшуу. Гэхэтэй хамта эрдэм техникын ушаргүй түргөөр хүгжэжэ байхада, математикын үүргэ улам ехэ болоно ха юм. Энээн тушаа минута соошье мартажа болохогүй гэжэ ойлгодог дээрэhээ шабинараннгаа толгойдо хадуулгаха гэжэ hэдэгшэб. Мүнөө бүхы классуудта математика шэнэ журимаар заагдана, эрилтэньшье хубиланхаи. Тиимэhээ математика заалгыч шанарые улам hайжаруулха. Шэнэ онол арга бэдэрхэ гээшэ математикын багшанарай гол зорилго мүн.

Донецк хотын багша В. Ф. Шаталовай математика заалгаар hонин туршалга хэжэ байhан тухай газетэдэ болон методическа журналнууд соо ходо бэшэгдэнэ. Тэрэнэй туршалга hонирхомоор. Гэбэшье бодожо үзэхөөр юумэн бии хаш.

Зүгөөр шабинараа эрдэмэй үндэhэндэ hургахаhаа гадна тэдэнэйнгээ хүн шанарые тобойлгон хүмүүжүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй гол зорилго. hуралсал хүмүүжүүлгэ хоёр нягта холбоотой гэдэгбди. Теэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэри имагтал хэшээлээр хизаарлаха бэшэ. Энээндэ классhаа адуур хэгдэдэг хүдэлмэриин үүргэ угаа ехэ гэжэ урда жэлнүүдэй мни дүршэл харуулаа. Жэшээнь, Хорнин hургуулида ерээд, түрүүн минии хүтэлбэрилhэн класс хизаар ороноо шэнжэлгээр ехэ hонирходог hэн. Тэрээнhээ уламжалан, революционно алдар солын замаар аяншалга хэжэ, олон революционертэй холбоо барисаатай болоhон юм. Тингэжэ үбгэ hамган Малофеевтэнтэй, М. М. Сахьяноватай болон бусад нүхэдтэй бэшэлсэдэг болоо hэн. Иимэ ажал ябуулга эдиршүүлые hонирхуулдаг, ахамад нүхэдэн этигэл найдабарида хүрэмөөр байха эрмэлзэл түрүүлдэг байгаа юм. Тэрэ классаймни эхилhэн хүдэлмэриие удаадахи классайхидни үргэлжэлүүлээ hэн.

Мүнөө зургаадахи класстайб. Арбадахи табан жэлэй түгэсэхэ үедэ — 1980 ондо шабинарни 9-дэхи класс дүүргэхэ байна. Бүгэдэ ниитын дунда hуралсалай заатагүй бэелүүлэгдэхэ байhан хойно нэгэшье hурагшаяа гээнгүй, найман класс дүүргүүлээд, саашань юhэдэхи класста hургаха зорилго урдаа табина гээшэ аабзаб.

Теэд тэдэнэймни hуралсалай амжалта имагтал минии заадаг предмедhээ дулдыдаха бэшэ бшуу. Дундуур болон ахамад классуудта хэдэн олон предмет үзэгдэдэг ха юм. Тиимэhээ имагтал математикаар бэшэ, харин ород болон буряад хэлээр, бусадшье предмедүүдээр hайнаар hураха хүсэл түрүүлхэ гээшэ классай хүтэлбэрилэгшын оролдолгоhоо хүмүүжүүлгэhээ дулдыдана.

Минии даадаг классай hурагшад булта Хори тосхондо ажаhуудаггүй, харин аймагай хүдөө hууринуудhаа сугларhан зон. Тиимэhээ түрэлхидтэй нягта холбоотой байхын аргагүй. Теэд түрэлхидтэй холбоо байгуулха хэрэгтэй ха юм даа. Арга хургаа бэдэржэ, шабинарайнгаа түрэлхидтэй заатагүй уулзадаг, хөөрэлдэдэгбди. Түрэлхидые hайн мэдэхэ болоод байхада, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ туhатай юм.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин классна түсэб табигдажа баталагдадаг гэжэ мэдээжэ ааб даа. Теэд хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриие түсэблэхын аргагүй юм. Тиимэ ушарhаа классай хүтэлбэрилэгшэ өөрын тусхай дэбтэртэй байхадаа hайн гэжэ hанагшаб. Түсэб соо бэшэгдээгүй юумэнэй хэгдээ hаа гү, али өөрынгөө алибаа ажаглалта бэшээд ябахаш.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хизааргүй, орёо хэрэг. Энэ хэрэгтэ амжалта туйлажархеоб гэжэ hайрхаха багша хаанашье олдохогүй.

Яаба хээбэшье коллектив соо хүдэлжэ байhан хойноо эрхим багшанарай дүршэлдэ түшэглэхэш. Хорнин 1-дэхи дунда hургуулида Е. Н. Красноруцкая гэжэ айхабтар бэрхэ багша хүдэлдэг. Тэрэнэй дүршэлые би hонирхон ажагладагби, hонин зүйлнүүдыень халан абадагби.

Минии классай шабинар тон hайн хүмүүжүүлгэтэй гэжэ баталха аргамни үгы. Зүгөөр шабинарни hургаал hайнтай хүнүүд болоhой гэжэ яhала оролдожо ябадагби даа.

Д. БОЛДОНОВА.
Хорнин 1-дэхи дунда hургуулиин математик, Буряадай АССР-эй hургуулиин габьяата багша.

Хартаабха—хоёрдохи хилээмэн

УРМАЯ ХУХАРАНГҮЙГӨӨР...

Энэ ургамалые горитой газарта тарьяад, hайнаар ургуулжа шадаа hаа, гансашье хүнэй эдеэ хоолдо ороходо хартаабха элбэгээр абтаха бэшэ, мүн адууhа малда эдюулхэ ехэхэн нэмэлтэ тэжээл боложо үгэхэ байна.

Илангаяа гахай үсхэбэрилдэг ажахынуудта хартаабха hайнаар ургуулдаг болоо hаа, орооhо тариянай зүйл нилээд алмагдаха, энээнэй ашаар гахайн мяханай өөрынь үнэ сэнгые hураггүй хямдаруулха арга олдохо байна. Мүн хартаабха элбэгээр абажа, үнеэдтэшье ехээр эдюулээд, hү hаалиие дээшэлүүлхэ арга бии.

Жэшээлхэдэ, хартаабха крахмал элбэгтэй байхаhаа гадна, малай бэедэ шэнгэсэтэй белок ехэтэй байдаг. Хартаабхын центнер бүхэниинь тэжээлэй 30 единицэ болодог гэхэ гү, али тарялан дээрэ обёос тарлад, гектарай 15 центнер ургаса хуряахадамнай, тэрэнь тэжээлэй 1500 единицэ болоно. Харин гектар бүриhөө 100 центнер хартаабха хуряахада, тэжээлэйнь единицын хэмжээн хоёр дахин ехэ болодог юм.

Имагтал hаяын хоёр жэлэй туршада хартаабхынгаа тарилгые үргэдхэжэ, тусхай звено эмхидхээд, ургасыень зарим тэды дээшэлүүлээбди.

Тусхайлбал, нёдондо колхоздо бүхы 200 гектар тарялангай га бүхэнhөө дунда зэргээр 95 центнер хартаабха хуряагдажа, хамта 19 мянган центнер ургаса абтаа hэн. 10 мянган центнерынь түрэндэ худалдаабди. Манай түрүү хартаабхашан Федор Васильевич Леонов гектар бүриhөө 120 шахуу центнер ургаса абаа юм.

Байгша ондо колхоздо бүхыдөө 205 гектарта хартаабха таригдаhан байна. Энэ ургамал хуу намарай эртын паар дээрэ, hайса үтэгжүүлэгдэhэн газарта таригдаа юм. Ургасын хойноhоо харууhалха хүдэлмэришье саг соогоо хэгдээ. Гансал муу юумэнь гэхэдэ, уhалагдадаггүй газарта таригдаад, үнгэрэгшэ хабарай ган гасуурта дайрагдаа.

Тингэжэ энэ жэлдэ хартаабхын ургаса нёдондоной хиhоо муу гараа. Мүнөө колхоз дотор 125 гектарай ургаса хуряагдаад байна. Тэрэнэй га бүриhөө дунда зэргээр 50 гаран центнер хартаабха абтана. Түрүү хартаабхашад Ф. В. Леонов, Г. Л. Жерлов гэгшэдэй даадаг участок дээрэhээ гектарай 75—80 центнер ургаса гарана.

Иимэ эрхэ байдалай тохёолдоод байхада, тон түрүүн ургаhан хартаабхын нэгэшье монсогорыень гээлтэдэ оруулангүй хуряажа абаха гээшэ манай гол зорилго болоно.

Хартаабха хурлаха 6 комбайн, малтаха 3 машина ажахыдамнай хүдэлнэ. Үдэр бүри 200 гаран хүн хартаабха малтаха, зөөхэ, сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ хабаадана гээшэ. Түрүүшын 3 мянган центнер хартаабха түрэндэ худалдагдаа. hаяар үшөө тэды шэнээн хартаабха бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаха байна.

Сагай уларилhаа боложо, ургасын муу байhанда урма зоригоо мохонгүй, саашадаа хартаабха бүри ехээр ургуулдаг болохын тула нэн түрүүн ерэхэ жэлhээ хойшо энэ ургамалые уhалагдадаг газарта тариха, илангаяа газартань наг шэбхэ ехээр гаргаха болонобди. Хоёрдохёор, энэ жэлhээ эхилжэ эрхим hайн шанартай үрэhэ бэлдэхэбди. Мүнөө 5 мянган центнер үрэhэ хадагалха типовой хранилищитай болонхойбди.

Тингэжэ бүри ерэхэ жэлhээ хартаабхынгаа ургасые хоёр дахин дээшэлүүлхэ зорилго табигдана.

В. ЛУКАШЕВИЧ,
Загарайн аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ.

„Союз-22" гэжэ онгосые ниидхүүлгын үедэ ГДР-эй делегаци байлсаа

ГДР-эй, СССР-эй эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдэй зохёожо, ГДР-тэ бүтээгдэhэн фотоаппаратурын тодхогдожо табигдаhан «Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосые сентябриин 15-да Байконур космодром дээрэhээ ниидхүүлхэ үедэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г. Миттаг түрүүтэй Германиин Демократическа Республикын делегаци байлсаа. (ТАСС).

«Бурятцелинстрой» трестын Хурамхаанай участогай түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй цехэй хүдэлмэришэн Владимир Вяткин ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг, эрхим hайн шанартай продукци бүтээн гаргадаг юм. Тэрэнэй продукциие хэрэглэгшэд hайнаар сэгнэжэ абадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Владимир Вяткин.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ҮБhЭ ТЭЖЭЭЛ, НОГООНОЙ ГУРИЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН, СЕНАЖ, СИЛОС ДАРАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1976 оной сентябриин 13-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Үбhэн: сабшагдаhаниинь	Үбhэн: hүрилэгдэhэниинь	Үбhэн: Бэлэдхэгдэhэниинь	Сенаж	Силос	Ногоонои гурил
Баргажанай	78	99	64	84	108	46
Баунтын	60	92	36	—	—	—
Бэшүүрэй	76	96	67	147	83	101
Зэдын	57	89	52	51	64	77
Яруунын	71	83	27	37	114	81
Загарайн	95	75	55	130	88	44
Захааминай	114	94	94	117	113	51
Кабанскын	83	98	77	36	112	83
Хэжэнгын	84	95	47	139	104	77
Хурамхаанай	76	95	53	108	64	134
Хяагтын	69	94	87	30	97	63
Мухар-Шэбэрэй	65	91	57	190	79	116
Ахын	70	74	59	—	—	—
Прибайкалиин	67	95	45	127	61	105
Хойто-Байгалай	65	98	46	—	111	—
Сэлэнгын	68	96	13	99,4	66	72
Түнхэнэй	84	99	58	80	90	104
Улаан-Үдын	69	95	39	185	99	105
Хорнин	69	95	51	3,3 дахин	138	66
Бүхыдөө	74	92	55	115	88	89

ЕХЭ СЕНАЖ ДАРАГДАБА

Энэ жэл Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынууд хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр сенаж даража абаба. Аймагай ажахынууд түсэбэй ёhoop 6500 тонно сенаж дараха ёhотой байгаад, 12.070 тонно дараба. Олонхи ажахынууд түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргэбэ.

Жэшээлхэдэ, «Искра» колхоз 900 тонно сенаж дараха түсэбтэй байгаа. Үнэн дээрээ тэндэ 2430 тонно дарагдаа. «Заганский» колхоз 1000 тонно түсэбтэй байгаад, 2443 тонно дараба.

Манай корр.

НЭГЭ БОДОЛТОЙГООР

Хурамхаанай аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан hаяхан болобо. Партийна, комсомолой эхин организацинуудай секретарьнар, сельскэ, сомоной Соведүүдэй, профсоюзай рабочкомуудай түрүүлэгшэнэр, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ба ахамад мэргэжэлтэд, аймагай эмхи зургаануудай, албан газарнуудай ба предприятинуудай хүтэлбэрилхы тушаалтад суглаанай хүдэлмэридэ хабаадаhан байгаа.

Алма-Ата хотодо болоhон Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ соо тодорхойлогдоhон заабаринуудhаа уламжалан, байгша оной таряа хуряалгые, тэжээл бэлэдхэлгые, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбые болон бусад шухала хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал энэ суглаан дээрэ зүбшэгдэбэ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Д. Дагбаев** тус асуудалаар дэлгэрэнгы элидхэл хэhэн байна. Тиихэдээ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ хэлэhэн үгын угаа гүнзэгы удха шанартай, аймагай партийна организациин хүдэлмэридэ сэхэ хабаатай байhые тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан Хурамхаанай совхозой ахамад агроном С. А. Нечкина ажахы дотор таряа хуряалгын, ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хэр ябажа байhан тухай тогтоо. Тиихэдээ оньhон техникэеэ дүүрэн хүсэн соонь ашаглаха, газараа hайн шанартайгаар элдүүрилхэ, энэ шухала хаhада хүдэлмэришэдөө зүбөөр хубаарилан табиха асуудалнуудта анхаралаа хандуулhан байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ В. Д. Цыренов ажахымнай хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна, ниитын адууhа малда бардам хүрэхэ үбhэ абаха, сенаж дараха арга боломжотой байна гэжэ мэдүүлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Алма-Атада хэлэhэн үгэ соо тодорхойлогдоhон тобшолол болон заабарнуудые хүтэлбэри болгон, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дүүргэхэ зорилгонуудаа сүм бэелүүлхэ хэмжээ хараалhан тогтоол суглаанда хабаадагшад нэгэн бодолтойгоор баталан абаа.

Б. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. М. МАТХАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын барилгын эмхинүүдтэ удаан саг соо эдэбхитэй hайнаар ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 60 наhатай болоhонтойнь дашарамдуулан, Буряадай барилгын управлениин хүдэлмэриин проект эмхидхэн табидаг бүлэгэй начальник нүхэр **Матханов** Бажей Михайловичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Совдүүдэй байшан.
1976 оной сентябриин 15.

КПСС-эй ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ

Нижнеангарск тосхондо КПСС-эй райкомой пленум боложо үнгэрбэ. Энэ пленум эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэhэн байна.

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоhонтойнь дашарамдуулан, нүхэр Бутковский Пимен Ивановичые КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретариин, бюрогой гэшүүнэй уялгануудhаа пленум сүлөөлбэ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар, партиин райкомой бюрогой гэшүүнээр нүхэр **Крючков Николай** Иванович hунгагдаба.

КПСС-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ партиин обкомой секретарь нүхэр **Бирюков В. Г.** хабаадаhан, тэндэ үгэ хэлэhэн байна.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ—АЛДАР СОЛ[О]

Зуун эхэ хонин бүриhөө 100-haa дээшэ хурьга абажа түлжүүлээд, республикын хонишодой социалис мүрысөөндэ амжалта түйлахэ, зуутан-хонишодой тоодо орохо гээшэ хүндэтэй, hайн hайханшье хэрэг болоно. Ажалдаа түрүү дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалта үргэнөөр хэрэглэжэ, бухы бэлиг шадабари, хүсэл эрмэлзэлээ зорюулан хүдэлдэг хүнүүд лэ эндэ илажа гарадаг.

Гэхэтэй хамта hүүлэй жэлнүүдтэ зуутан-хонишодой тоо зарим тэды үсөөрөө. Хэрбээ 1975 ондо 253 хонишон зуун эхэ хонин бүриhөө 100-haa дээшэ хурьга абаhан haань, байгша ондо оройдоол 139 хүн тиимэ үрэ дүн туйлаа. Энэ жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 71 хурьган түлжүүлэгдээ. Хориин, Хурамхаанай, Загарайн, Сэлэнгын, Хэжэнгын аймагуудта бүришье үсөөн хурьган абтаа.

Саашадаа хонин hүрэгөө түргэнөөр олошоруулжа, мяха, ноохо ехээр абаха, энэ hалбариhаа ашаг олзо hайса оруулхын тула мүнөө колхоз, совхозуудта эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэрие хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар эмхидхэхэ шухала болоно. Байгша ондо республика дотор бүхыдөө 825 мянган эхэ хонид ороондо оруулагдаха ёhотой. Ерэхэ жэлдэ зуутан-хонишоднай улам олошорог лэ.

Ц-Д. Ц. ДОРЖИЕВ.
Яруунын аймагай
«Коммунизм» колхоз.

Д. Я. СВИСТУНОВ,
Зэдын аймагай
Борьёогой совхоз.

Б-Н. Г. ГОМБОЖАПОВ,
Зэдын аймагай
Борьёогой совхоз.

О. Э. САНГАДИЕВА,
Баргажанай аймагай
Карл Марксын нэрэмжэтэ
колхоз.

Л. Ц. ДАМШАЕВА,
Хэжэнгын аймагай
Загаhатын совхоз.

ЗУУН ЭХЭ ХОНИН БҮРИҺӨӨ 100-haa ДЭЭШЭ ХУРЬГА АБАЖА ТҮЛЖҮҮЛҺЭН ХОНИШ[ОД]

Е. Ц. БАДМАЕВ,
Улаан-Удын аймагай
Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы.

Ц-Д. Ж. ЧИМИТОВ,
Хоринн аймагай
Анаагай совхоз.

Т. В. КРАВЦОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай
Суулгын совхоз.

Үглөөнэй улаан нарые
Хээрын талада угтадаг,
Үдэшын улаан нарые
Дүрөө дээрэ үдэшэдэг
Мөлша хүнэй сэдьхэлые
Мавраагараа баясуулан.
Тала ужам дайдадаа
Таран тинрэн бэлшэhэн
Тарган тобир хониднай.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ахалагша хонишодой нэрэ, обог	Ажахынууд	Зуун эхэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлэлгэнь	Хонин бүриhөө ноохо хайшалалгань (кг).
ЗЭДЫН АЙМАГ			
Эрдынеев Д. Е.	Борьёогой совхоз	130,5	3,529
Свистунов Д. Я.	— » —	128,3	4,218
Гомбожапов Б-Н. Г.	— » —	125,[illegible]	4.34
Базарова Г. О.	— » —	125,2	4.120
Рабдаев Г. Л.	— » —	121,2	4,520
Цыренов Б. Ж.	— » —	112,4	4,313
Цынгупова Д. Д.	— » —	109,9	4,217
Чупышева Г. П.	— » —	108,5	3,215
Айдаев Г. Х.	— » —	109,	3,670
Галсанов В. Б.	— » —	107,1	2,862
Шишмарёв Г. Г.	— » —	105,6	3.850
Лыгденов Ц. В.	— » —	101,7	3,569
Мункуев Г. П.	— » —	100,4	3,740
Дымбрылова Х. Ч.	«Коммунизм» колхоз	108,4	3,19
Иванов Л. Д.	— » —	102.0	3,79
Семёнов Д. Б.	Ленинэй нэр. колхоз	106,3	3,3
Югов И. В.	— » —	103	3,210
Бурлаков К. В.	«Заречный» с-з.	104.1	3,711
Побоков Г. М.	XX партсъездын нэр. к-з.	103	3,2
Цыренов В. Д.	— » —	100	3,2
Чистяков Н. А.	«Мир» к-з.	102	3,20
Галсанов Б-М. Ц.	«Оёрой с-з.	100	2.590
Балтатарова Х. Д.	— » —	100	2,680
Будаев Д. Б.	Д. Банзаровай нэр. к-з.	100	3.380
Ринчинов Р. Г.	— » —	100	2,5
СЭЛЭНГЫН АЙМАГ			
Акулов А. М.	Сэлэнгын совхоз	135	3,830
Романова В. Г.	— » —	115.0	3,650
Барашутинский Ю. Г.	— » —	103	3,350
Мункуев Б-Н. Д.	— » —	102	3.430
Очиртарова Ц-Д. Б.	— » —	101	3,280
Жапов Б-Ц.	— » —	100	3.720
Цыбикдоржиев Ц-Д. Д.	— » —	100	3,790
Банзаракцаева Б. Г.	Карл Марксын нэр. к-з.	118,3	4.210
Аюшеев Д. Ц.	— » —	106,4	4,2
Цыбикдоржиев А. Н.	— » —	101,9	4,060
Очирова Б. Д.	— » —	100	4.330
Будаева Д. Д.	«XX партсъездын нэр. к-з.	108,6	3,700
Сампилов Д. Ц-Д.	— » —	107.7	3.600
Нохошкуев Л. П.	— » —	100	3,600
Дамбаев Н. Г.	Химнын совхоз	103,1	4,210
Шиндаков Ц-Д. Ш.	— » —	100	3,510
Гармаев М. Д.	Кировэй нэр. с-з.	102	3,140
Трофименко Г. Ф.	— » —	100	2,920
УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ			
Бадмаев Е. Ц.	Ивалгын ОПХ	102	5.4
Галсанов Д. Б.	— » —	106	4,8
Убашеева Б-Х. Ж.	— » —	102	4.3
Трифонов Ф. Д.	— » —	105	5,4
Будаева Д. Б.	«Байкал» учхоз	112	5.0
Иванов И. В.	— » —	105	4.9
Нимбуев Ц-Д. Ц.	— » —	111	5.4
Бандаев Д. Ч.	«Заветы Ильича» с-з.	120	4.7
Пыкин Н. Я.	«Маяк» к-з.	103	4,2
Соколов Е. М.	— » —	103	4,0
Максимов Г. В.	— » —	102	3,5
Пискунов Г. К.	— » —	102	4.2
Иванов В. С.	Ленинэй нэр. к-з.	103	4.2
Алексеев Т. Т.	Оронгын с-з.	100	3,4
ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ			
Будаев Ц-Д. Б-Ц.	Хэжэнгын с-з.	110	3.3
Яковлев Д. Ф.	— » —	107,4	2.85
Эжинов Б. Ц.	— » —	106,5	3,4
Жалсараев Ш. Б.	— » —	106,1	3.640
Намжилов Ш. Н.	— » —	101	2,9
Аюшеев Б-Ц. М.	— » —	100	2.7
Генинов Ж. Э.	— » —	100	3,0
Дармаев Д. Б.	— » —	100	3.0
Дондоков Н-Д. Ц.	Загаhатын с-з.	106,2	3,777
Шамсудинова А. М.	— » —	106.8	3.7
Дамшаева Л. Ц.	— » —	106,1	3,692
Соголова А. Г.	— » —	103.1	4,4
Шалуев А. М.	— » —	102	3.750
Хайданов Б. А.	— » —	100	3,585
Валиев Х. В.	«50 лет Октября» с-з.	102	3.0
Батомункуева Д. Г.	— » —	100.8	3,5
Валиева Н. В.	— » —	100.2	3,1
Хандуева Ц. Х.	Худанай с-з.	101	3.33
Цыдыпов Б. Ж.	— « —	100	3,2
Цыренжапов Н. Д.	— » —	100	3,530
Абидуева Л. А.	— » —	100	3.742
Будаева А. Ц.	Чисааныя с-з	101,1	3.1
Гуродармаев Ц-Д. Д.	— » —	100,3	3,3
Доржиев С. Ж.	— » —	100,7	3,7
МУХАР ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ			
Павлуцкий В. С.	«Забайкалец» с-з.	112,4	3.88
Степанов С. К.	— » —	102,5	4.3
Овчинников И. К.	— » —	100	3.8
Калашников Г. Т.	— » —	102,4	3,35
Калашников Г. А.	— » —	100	2,9
Иванов М. П.	«Родина» к-з.	110,6	4,16
Кравцов Т. В.	Суулгын с-з.	103	3,5
Молчанов У. Л.	— » —	101	2,7
Дугаров Б. Б.	— » —	100	3,05
Маннбадаров Б. Б.	«Знамя Ленина» к-з.	100	4,1
Цыбикмитов В. Ц.	— » —	100	4,076
Дондоков Ч-Ц. Д.	— » —	100	3.8
Бобылёв Ф. Д.	«Авангард» с-з.	100	3.45
ЯРУУНЫН АЙМАГ			
Доржиев Ц-Д. Ц.	«Коммунизм» к-з.	110	
Дагбаев Ц-Д. А.	— » —	107	
Цыбенова Д. Ч.	— » —	105	
Дашинимаев Н-С. У.	— » —	100.5	
Сультимов Д-Ц. С.	— » —	100	
Жамбалдагбаев Д-Ц.	— » —	100	
Цыренов Ч-Д. Б.	Яруунын с-з	106	
Климов И. А.	— » —	106	
Гармаев Ц. Р.	— » —	101	
Дамбаев Б-Ц. Ц.	Иисэнгын с-з.	100	
Шойжонов Б-М. Б.	Тулдуунай с-з.	101	
ХОРИИН АЙМАГ			
Танганов К. М.	Хориин с-з.	112	
Жамбалова Ц. С.	— » —	100	
Дымбрылова Ц. Б.	— » —	100	
Доржиева Г. Д.	Анаагай с-з.	104.4	
Чимитов Ц-Д. Ж.	— » —	105	
Нинтоева Д. Б.	Хүрбын с-з.	100	
Бимбаев Г. М.	Үдын с-з.	100	
БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГ			
Санжалова Н. З.	«Дружба» к-з.	105	
Юмов Л. Ц.	— » —	100	
Разуваев И. П.	Калининай нэр. к-з.	105	
Пантелеев М. И.	— » —	102	
Перловский А. С.	— » —	100	
Бадмажапов Ч. Ц.	Охин-Булагай с-з.	100	
ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ			
Шойбонов Г. Ц.	Ленинэй нэр. к-з.	104	
Шойбонов Г. Г.	— » —	100	
Янданов Р. С.	— » —	104	
Янданов В. С.	— » —	101	
Даридаева С. А.	Туранай с-з.	105	
ХУРАМХААНАЙ АЙМАГ			
Энхеева С. Г.	Гааргын с-з	115.3	
Бадмаева Ц. А.	— » —	110.9	
Молокова Р. М.	Хурамхаанай с-з.	100	
Банаева С. Н.	— » —	100	
ХЯАГТЫН АЙМАГ			
Игумнов П. П.	«Заря» к-з.	101	
Намжилов Н. С.	Хяагтын с-з.	105	
Серебренников К. М.	Хүдэриин с-з.	100	
ЗАХААМИНАЙ АЙМАГ			
Яньков И. И.	Михайловкын с-з.	103.3	
Намсараев П. Ж.	Харацайн с-з.	103.1	
Базаров Г. Г.	Хамниин с-з.	100,9	
АХЫН АЙМАГ			
Цыбденов Ц-Д. Д.	«Коммунизм» к-з.	103	
Гармаев А. Ш.	— » —	103	
БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ			
Сангадиева О. Э.	К. Марксын нэр. к-з.	102 3	
Лубсанов В. М.	— » —	100	
ЗАГАРАЙН АЙМАГ			
Бадмаев Ж. Ж.	XXI партсъездын нэр. к-з.	110	

СОВХОЗДОО ЭРХИМЛЭНЭ

Дүтэлүүрэй совхозой Ехэ-Цахирай отделенидэ Бато-Очир Гонгоров Мария Молоновна нүхэртээ арба гаран жэлэй туршада эхэ хонидой отара харууhална. Ажал хүдэлмэридөө абьяастай бэрхэ энэ бүлэ жэлhээ жэлдэ яhала hайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

Гонгоровтон даажа абаhан хонидоо шадамар бэрхээр харууhалдаг. Зунай элдин сагта хонидоо тунга ногоондо бэлшээжэ таргалуулдаг. Элбэг хүрэхэ тэжээлээр, дулаан байраар хонидоо үбэлдөө хангажа, үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэдэг. Хэнэйшье мэдэhээр, тобир тарганаар ондо oроhон хонидой түл абалгашье амжалтатай үнгэрдэг ха юм. Дүршэлтэй хонишод байгша ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 85 хурьга абаха гэhэн социалис уялга абаhан байгаа. Тиигэжэ эдэ нүхэд 100 эхэ хонин бүриhөө 88 хурьга абажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлээд, социалис уялгаяа үлүүлбэ. Мүн лэ харууhалдаг хонидойнь толгой бүриhөө 2,8 килограмм ноохон хайшалагдажа, хурьгадайнь толгой бүхэнэй шэгнүүр эхэhээнь hалгахада 23 килограмм байhан байна. Энэ хадаа тус совхоз соохи эгээ hайн амжалта гээшэ. Ахалагша хонишон Гонгоров «1975 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан байгаа.

Ерэхэ 1976—1977 онуудай үбэлжэлгэ, түл абалга hайнаар үнгэргэхын тула хонишод Гонгоровтон мүнөөнhөө бэлдэжэ байнхай. Искусственна үрэжүүлгэ эмхитэйгээр эхилээ hэн. Хонидой байрлаха дал хашаанууд заhабарилагдана. Тиигэжэ Дүтэлүүрэй совхозой түрүү хонишод амжалтынгаа үндэhэ hуури эртээнhээ табинхай.

Б. ШОЕНОВ.
Захааминай аймаг.

АЖАЛША БҮЛЭ

Холын отарануудта байрлажа, хонидые харууhалдаг хүнүүд элдэб шэнэ hонин дуулгаха, ажабайдал тухай hонирхолтойгоор хөөрэлдэхэ хүнэй ерэхэдэ баяртайгаар угтадаг гээшэ.

Яаралгүй үгэ андалдаха зуураа, хонишон өөрынгөө hонирхоhон асуудалнуудта харюу абадаг бэлэй. Илангаяа хүршэ хонишодойнгоо ажалаар ехэ hонирходог. Тиимэhээ Норжима Задеевна Санжаловашье мантай хөөрэлдэжэ hууха зуураа:

— Үшөө нимэ амжалта туйлаhан хэн хонишон аймаг соомнай бии гээшэб? — гээд асууба.

— Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Иван Прокопьевич Разуваев хонин бүриhөө мүн лэ хурьга абаад байна, — гээд харюусаа бэлэйб.

Энэ хөөрэлдөөмнай аймагай хонишодой зүблөөнhөө түрүүн болоhон байгаа. Хэнэйшье мэдэhээр социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, хүн бүхэн нүгөө нүхэдhөө гээгдэхэ дурагүй байдаг. Гэбэшье илаhан хонишон дүршэл ехэтэй, шадамар бэрхэ туладаа намайе ахижа гараа гэжэ тэдэнэр мэдэдэг aаб даа. Тиимэ түрүү нүхэрэйнгөө ажалайнь онол арга мэдэжэ абахые оролдодог гээшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай инвалид Самбу Санжиевич Санжалов үшөө 1952 ондо хонишоноор «Дружба» колхоздо хүдэлжэ эхилhэн юм.

Гэхэ зуура, Самбу Санжиевич абаhаар энэ ажалда ороогүй. Нэн түрүүн арга боломжоёо hайса тооложо үзөөд, хонидой отара даажа абаhан байна.

«Хаяан хадаа мал ажалшадай тосхон болоно — гэжэ тэрэ бодомжолоо — тиимэhээ энэ нютагта хонишоной ажалhаа шухала хүдэлмэри олохогүйб. Ажалыншье бага балшар наhанhаам бага зэргэ танил гээшэ. Бүхы хүсэл шадабаряа нэгэдүүлэн ажаллахал хэрэгтэй».

Түрүүшын хүшэр жэлнүүд. Янгинама хүйтэн үбэл, хуудамаар үлеэhэн хара hалхитай хабар, хонидые үрэжүүлгын ба түл абалгын үедэ унтангүй үнгэргэhэн ута hүнинүүд. Эдэ бүгэдэ мүнөө мартагдаха аал. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, хонишоной хүшэм бэшэ ажалда тохёолдодог бүхы бэрхэшээлнүүд эдэ жэлнүүдэй туршада яhала үзэгдөө.

Наhанайнь нүхэр Норжима Задеевна энэ сүлөөгүй ажалдань абаhаар дадажа ядагша бэлэй. Үбэлэй хүйтэн hалхиндашье, зунай аяма халуундашье нюсэгэн талаар үдэр бүри хонидые манажа үнгэргэхэhөө гадна hүниндөөшье тэдэнэртээ hанаагаа зобожо, нүхэрэйнгөө амархагүйдэнь элдэб бодол тэрэнэй толгойдо эрьелдэгшэ hэн.

— Хүшэр байна гү? — гэжэ асуухадань:

— Ши өөрөө хүдэлөөд үзэлши, гэмшэхэ үгы байхаш. Энээнhээ таатай хүдэлмэри мэдэнэшьегүйб. Ужам тала, сэбэр агаар! — гээд энеэбхилдэг байгаа.

Түрүүшын үедэ hамганиинь Норжима Задеевна хаа-яа нүхэрөө ажалдань hэлгэдэг байгаа. hүүлээрнь, 1957 ондо Самбу Санжиевичта туhалагшын хэрэгтэй болоходонь, эдэ хоёр хамта отара дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилhэн юм. Тэрэ гэhээр энэ бүлын гэшүүн бүхэн мал ажалтай дүтэ танилсаа. Үхибүүдыньшье hүүлээрнь мал ажалай мэргэжэл шэлэhэн байна. Валя басаганиинь хүдөө ажахын институт дүүргээд, үүлтэртэ малай ажахыда зоотехнигээр хүдэлмэрилдэг. Виктор хүбүүниинь мүн лэ энэ мэргэжэлдэ мүнөө заочноор hуража байнхай.

Мүнөө Самбу Санжиевич Норжима Задеевна хоёр дундаршагүй баян дүй дүршэлтэй хонишод болонхой. Эдэнэр нёдондо хонин бүриhөө түл абаhан, энэ жэлдэ зуун хонин бүриhөө 105 хурьга абажа, түлжүүлhэн байна. Гэхэ зуура урдашье жэлнүүдэйнь дүнгүүд муу бэшэ, колхоз соогоо эгээл эрхимынь байгша бэлэй.

Өөрынгөө туhалагшанар — сакманщигууд тухай, ерэхэ жэлэйнгээ зорилго тухай эдэ хонишод хөөрөө.

Дулмажап Содбоевна Юмова пенсиин наhанда хүрэнтэhэншье haa, залхуугүй[…] лажа байдаг. Мүн түр[…] гээ жэл хурьга а[…] Галина Шодоева Эржим[…] балова хоёрой ор[…] бэрхыень магтахаар. [...] hалагшанартай байhан хонин бүхэнhөө хурь[…] дүүрэн арга боломжо бии гээшэ. 1977 ондо [...] нидынь hүүлшынхиеэ [...] ха юм. Тиимэhээ ерэ[…] энэ жэлэйнгээ дүн [...] зорилготой. Хонин [...] хурьган заатагүй аб[…]

Хонишодой өөрын[…] сэндэ, арга боломж[…] дан ябаха гээшэ то[…] ха шанартай байна. [...] дынь мүнөө тобир [...] hайн хүшэтэй болонх[…]

hаяхан үнгэргэгдэ[…] магай хонишодой зүб[…] рэ тэмдэглэгдэжэ, ша[…] тэhэн түрүү хонишод[…] эдэ хоёр хонишод [...] байна. Гадна жэлhэ[…] амжалтатай хүдэлмэр[…] hанайнь, 1976 ондо [...] дүнгүүдые туйлаhана[…] лөө Самбу Санжиевич [...] ловта «1975—1976 [...] аймагай мастер-хониш[…] hэн хүндэтэ нэрэ зэр[…] доо hэн.

Вл. БОРИ[…]
Бэшүүрэй аймаг.

РЕПОРТАЖ

«АГИТБЫТПОЕЗД» АЯН ЗАМДАА

Үргэлжэдөө алтан шаргал тарягаар бүр- ...дэhэн Булган тала нэм-... Полиин дундуур хо- ...бэтирэн зурыhан хар- ...ар тооhо татуулан таби- ...haap Нарин-Горхоной ...вой стан хүрэжэ ерэбэ. Алтан намарай эхин ...набшын халуунай ха- Наран зунайхи шэнгеэр ...ама элшээрээ шарана. ...алан дээрэ ажаллажа ... хүнүүдэй үдын хоол ...а саг дүтэлшэнхэй, үр- ...сэлюун столовын кухни ...хүдэлжэ байhан новар- ...ехэ сүлөөгүй эдеэгээ ...ана, аяга, табагуудаа, ...рага, вилкэнүүдээ хан- ...

Тэрэл үеэр улаан будаар «Агитбыт поезд» гэ- ...гаршагтай хүнүүдээр ...эн автобус полевой ста ... баруун хойно бариг- ...ан улаан булан- ... шэнэ байшангай газаа ...жэ зогсошобо. Машина ...буугшадтай танилсаба. Аймагай соёлой бай- ...ан дэргэдэхи агитбрига- ...гэшүүд, аймагай боль- ...н фельдшер, хүн зоной ...шуудалан хэрэглэмжэ ...алгын комбинадай ху- ...эрилэгшэ — эдэ нүхэд ...н дээрэ сүлөө тухагүй байгшадтай уулзахаар, али болохо туhаламжа үзүүл- хээр эндэ ерэбэ бшуу.

Уданшьегүй «Георгиевский» совхозой Амгалантын отделениин Нарин-Горхоной тариалан дээрэхи ургаса хуряажа байhан комбайнернууд, намарай паар хахалжа, hолоомо суглуулжа ябаhан трактористнууд, совхоздо туhалалсахаяа Улаан-Үдэhөө ерэhэн студентнэр эдеэлхэеэ булта сугларба. «Душевая» гэжэ гаршагтай гэрэй зүүн тээ ошожо, гар, нюураа угаалган болоно.

Энэ үедэ «Хэн үhөө заhуулха, докторто үзүүлхэ гэрэтайб, улаан буланда орогты! Айлшаднай обедэй hүүлээр концерт табиха. Шамдуухан эдеэлээдхигты!» гэhэн соносхол болобо. Иимэ түргэн зуурын туhаламжада хэрэгтэй хэдэн хүнүүд эндэ бии байшаба.

Үдын эдеэлгэншье дүүрэжэ, хүнүүд улаан булангай байшангай урда сугларжа эхилбэ. Эгээл энэ үедэ совхозой парткомой секретарь Ким Дугарович Чимитов гартаа саарhа баринхай улаан тугай үндэр эшын хажууда зогсоод:

— Үнгэрhэн табан хоногой хүдэлмэриин дүн согсологдоо. Совхозой комбайнернуудай дундаhаа танай отделениин механизатор нүхэр Манибадраев эдэ үдэрнүүдтэ 147 гектар газарай таряа хадажа, совхоз дотороо эгээл түрүүшын hуури эзэлбэ. Иимэ hайн амжалта туйлаhан комбайнерай нэрээр ажалай алдар солын улаан туг хиидхүүлэгдэхэ болобо. Энэ туг үргэхыемни зүбшөөгыт! — гээд тэрэ барижа байhан бэшэгтэй саарhала тугай эшэдэ бүхэлэгдэhэн самбарай шэлэй саана хээд, альга ташалган доро Улаан тугаа оройдонь хүрэтэр татажа намнлзуулба.

Тиигээд лэ агитбригадын коллективэй концерт эхилбэ. Аймагай соёлой байшангай арадай инструментнүүдэй ансамблиин концертмейстер баянист Анатолий Тютринэй хүтэлбэри доро «Бурводстрой» трестын ПМК-гай хамтын байрын комендант Ольга Бурлакова, аймгүйсэдкомой культурын таhагай инструктор Сэсэг Самбуева, соёлой байшангай методист Римма Афанасьева, автоклубые даагша Ольга Чернышева гэгшэд эндэ сугларагшадта хэдэн дуу барижа, шог ёгтото, уран хурса үгэнүүдые хэлэжэ, тэдэнэй сэдьхэлые баясуулба.

Концертынгээ түгэсхэлдэ тариалан дээрэ сүлөө забгүй хүдэлжэ байhан ажалшадтэ бүри ехэ амжалта түйлахыень, энхэ элүүр ябахыень хүсэбэ.

Үбhэ, таряа хуряажа байhан аймагайнгаа совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые комплексно гуримаар хангаха даабаритай «Агитбыт поездын» эдэбхитэд үдэрhөө үдэртэ аймаг соогуураа аяншалжа, ниитын хэрэгтэ ашатай туhатай ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Аяншалгаяа таhалгаряагүй үргэлжэлүүлжэ, холо ойрын сабшалан, тариалан дээрэ, ороohоной тоогууд дээрэ ажаллажа байгшадаа бүри ехээр баясуулжа ябаг лэ гэхэпээ ондоо ямар хүсэл байлтайб.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Аймагай соёлой байшангай агитбригадын гэшүүд. 2. Аймагай больницын фельдшер М. В. Паринская.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Арадай хиналтын булан

ХАРААЛhАНАА ДҮҮРГЭХЭНЬ ХҮШЭР

Аймагаймнай колхоз, совхозууд арбан таба мянган хони жэл бүри гүрэндэ тушаадаг. Республикын түрүү ажахынуудай жэшээгээр хонидые хашаа хорёодо байлгажа, шахан таргалуулаад, хүндэ шэгнүүртэй болгожо, гүрэндэ тушаахада, алишье талаараа ашa үрэтэй. Ажахынууд түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ тухай шиидхэбэри аймсоведэй гүйсэдком баигша оной март hарада баталан абаа. Түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ аймагай ажахынууд 11.200 хони шахажа, гүрэндэ тушааха даабаритай.

Гүрэндэ хүндэ шэгнүүртэй, тарган мал тушааха гэhэн тогтоол республикымнай Министрнүүдэй Совет абаhан гээшэ. Аймагай ажахынууд энэ талаар үнгэрhэн үедэ ямар хүдэлмэри ябуулнаб гэжэ арадай хинагшад hаяхан шалгаба.

Хилганын колхоз урда жэлнүүдэй алдуунуудые усадхажа, гүрэндэ хүндэ шэгнүүртэй тарган мал тушааха талаар яhала хүдэлмэри ябуулаа. Байгша ондо мяханай комбинат ябуулагдаха 2889 хонин 4 отарада хубаагдаа. Тэдэнэй хоёрынь Борогол гэжэ газарта байрланхай. Хонишод Б. Э. Будаев, Д. Л. Очиров гэгшэд гэр бүлөөрөө харууhална.

Шахалгада табигдаhан хонидые харууhалжа байhан хүнүүд тодо даабаритай. Хоёр hарын туршада hайн бэлшээридэ адуулагдажа байhан hүрэгүүдэй хонин бүридэ 300 грамм талха тариананай зүйл үгтэнэ. Хонин бүхэн сүүдхын туршада шэгнүүрээ 100 граммаар гэхэ гү, али 4 отара тушаагдаха болотороо 170 центнерээр шэгнүүрээ нэмээхэ юм.

Хонишодто ажалаинь түлөө үгтэхэ түлөөhэн, hайн үрэ дүн туйлаhан хүнүүд лажа урмашуулагдаха тухай, тэдэнэй абаhан уялганууд дотор бэшэгдээд, түсхай буланда, эли газарта хадаганхай. Жэшээнь, 250 хони харууhалдаг хүндэ hара соо толгой бүриин түлөө 15 мүнгэ, центнер нэмэлтэ шэгнүүрэй түлөө 5 түхэриг түлэгдэхэ. хонидойнгоо шэгнүүр хараалhан түсэбhөө гадуур нэмээжэ шадабал, центнер бүхэнэйнь түлөө хоёр дахин ехэ мүнгэн түлэгдэхэ. Мяханай комбинадта тушаагдаhан хонидой дундаhаа дээгүүр сэгнэлтэтэйгээр абтаhан байбал, толгой бүриин түлөө табин мүнгэн үгтэхэ. Гүрэндэ тушаагдаhан hүрэгэй 10 процентhээ багань дундаhаа доошо сэгнэлтэдэ хүрэhэн байбал, хонишод урмашуулагдаха. Харууhалжа байhан hүрэгөө бүтэн бүринөөр хүндэ шэгнүүртэйгээр тушааhан хонишондо улаан вымпел нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаха. Хоёрдохи hуурида гараhан хонишондо 10 түхэригэй бэлэг барюулагдаха юм.

Хилганын хонишод урдаа табиhан зорилгоёо сум дүүргэхэ арга боломжотой гү гэжэ эндэ хаража үзэе. Шахалгада табигдаhан хонид гол түлэб адуулагдана.

Республикымнай олонхи ажахынууд хонидые байлгажа шахадаг болонхой. Энэ арга ямаршье талаар ашатай гэжэ мэдээжэ. Гэбэшье энэ түрүү арга Хилганын колхоздо мүнөө болотор хэрэглэгдэнэгүй. Хонидые байрада байлгажа шахаха хүдэлмэри эндэ эмхидхэгдэнэгүй. Ногоон конвейер тухай эндэ дурдаhанайшье үлүү. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гүрэндэ тушаагдаха хонидые байлгажа шахаха хүдэлмэрие эмхитэйгээр ябуулжа шадаагүй hаа, урдаа табиhан зорилгоёо бодото дээрэнь дүүргэхэнь хүшэр гэжэ тэмдэглэлтэй.

Уланай колхоз жэлhээ жэлдэ бага шэгнүүртэй мал гүрэндэ тушаадаг юм. Үнгэрэгшэ жэл түс ажахын гүрэндэ тушааhан бүхы хонидойнь 80 процент дунда шадалтай, туранхай гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа гэхэ гү, али хонин бүринь оройдоол 31 килограмм татаhан байна. Энэнь аймагай дүнгhөө 3 килограмм доошо болоно. Хонидые байрада хаажа, шахан таргалуулха хүдэлмэри эндэ эмхидхэгдэдэггүй. Мяханай комбинат ябуулха хонидые харууhалжа байhан хүнүүдэй дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй.

Ажахын мэргэжэлтэд урда жэлнүүдэйнгээ алдуу эндүүhээ тобшолол хэжэ, энэ шухала хүдэлмэрие hайнаар эмхидхэхэ аргатай байбашье, үнэн дээрээ юушье хээгүй гэжэ арадай хинагшад шалгалта хэхэдээ элирүүлhэн байна.

Уланай колхозой хүтэлбэрилэгшэд республикын Министрнүүдэй Совет баталан абаhан тогтоол hайн мэдэжэ байбашье, тэрэнние дүүргэхэ талаар ямаршье хэмжээ абанагүй гэжэ хэлэлтэй. Түс ажахы hаяхан мяханай комбинадта дундаа зэргээр 34 килограмм шэгнүүртэй хонидые тушааба гэжэ элирүүлэгдэбэ. Колхозой түрүүлэгшын орлогшо Будаев, ахамад зоотехник Николаев, ахамад ветврач Гармаев энэ асуудалаар арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ тоособо. Дээрэ хэлэгдэhэн тогтоолой дүүргэлтые бүдүүлигээр эбдэhэнэйнь түлөө эндэ хэлэгдэhэн хүнүүдтэ шанга донгодолго соносхогдоо.

В. ФИЛОНОВ.
Баргажанай аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэhэнэй hүүлээр

...ИЛХЭhЭЭ ЭМХИГҮЙДЭШОО»

...гаршагтай корреспонденци манай газетын энэ ...августын 27-ной номерто толилогдоhон байгаа. Түн- ...аймагай Саянай совхозой Харбяангуудай отделе- ...таряа хуряалгын шухала хүдэлмэри түрүүшын ...эмхигүйгөөр ябуулагдана гэжэ энэ корреспонден- ...шүүмжэлэгдээ. Оньhон техникын муу шанартай- ...заhабарилагдаhан дээрэhээ комбайнуудай эбдэрхэ ...үзэгдэнэ, хуряалгын хүдэлмэридэ совхозой ...рилэгшэд анхаралаа багаар хандуулна гэжэ хэ- ... юм.

...респонденци соо хэ- ... барнмтануудые ...а үзэхэдэ, булта зүб ...элирүүлэгдэбэ. Тэрэ- ...үлээр Саянай совхо- ...секциин, парткомой, ... рабочкомой, ...олой комитедэй хам- ...углаанда отделениинүү- ...рилэгшэнэр, трактор- ...аданuудые даагша- ...инженерно-техническэ, ...ническа хүдэлмэри- ...уригдажа, энэ кор- ...дали зүбшэгдөө. Мүн ... Харбяангуудай отделениин коммунистнуудай партийна суглаан дээрэ, тракторист, комбайнер, жолоошодой суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, тусхай хэмжээнүүд абтаhан байна.

Таряа хуряалгын шухала хүдэлмэриин түрүүшын үдэрhөө муугаар, эмхигүйгөөр ябаhандань гэмтэй хүнүүд харюусалгада хабаадуулагдажа, ушарhан дутуу дунданууд усадхагдаа» гэжэ КПСС-эй Түнхэнэй райкомой секретарь А. Моглоев редакцида мэдээсэбэ.

...НГАХА АРГАТАЙ ААД...“

...гаршагтай бэшэг манай газетын августын 15- ...номерто толилогдоhон байгаа. Захааминай аймагай ...тосхоной эмхи зургаануудай алба хаагшадай, hур- ...багшанарай гэр байраар дуталдажа байхада, ...хоohон, дэмы hандаржа байhан гэрнүүд эндэ бии ...элэгдэhэн байгаа.

...шанарай ажаhууха 2 байратай гэр Цахир тосхон- ...оогдожо байна. Багшанар болон медицинскэ хү- ...лэгшэдэй ажаhуудаг гэрнүүд заhабарилагдана. ...hандаржа байhан байшангууд Цахиран дунда hур- ... болон эндэ оршодог бусад эмхи зургаануудай ...үгтэбэ. Эдэ байшангуудай капитальнаар заhаба- ...лаhан hүүлээр хүн зон тиншээ оруулагдаха» гэжэ ...нэй аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлог- ... Очиров редакцида мэдээсэбэ.

Социалис оронуудаар

ЗАГРЕБТАХИ ЯАРМАГ

ЗАГРЕБ. Эндэ уласхоорондын заншалта болоhон яармаг үнгэргэгдэжэ байна. Жаран ороной промышленна нэгэдэлнүүд, фирмэнүүд тэрээндэ хабаадалсана.

Социалис оронуудай эрдэм наукые, соёл культурые харуулhан, мүн ажахын хамжаанай болон үйлэдбэриин мэргэжэлэй хүгжэлтые элирхэйлhэн зүйлнүүд выставкын горитой талмай эзэлнэ. Советскэ Союз яармагта 24-дэхеэ хабаадана. Эндэ табигдаhан зүйлнүүд КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар совет арадай амжалта туйлаhаниие, КПСС-эй болон Совет гүрэнэй эб найрамдалта Ленинскэ гадаадын политикые гэршэлнэ.

ШЭНЭ АРГААР

БУХАРЕСТ. Социалис Румыниин барилганууд дээрэ габшагай ажал түлэг дундаа ябана. Шэнэ предприятинуудай мантан томо корпусууд бодхоогдоно, гэр байра бүришье олоор баригдана. Энэ табан жэлэй түсэбэй ёhоор, промышленностиин, хүдөө ажахын 2700 объект ашаглалгада тушаагдаха, 815 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, тиихэдэ hургуули, хүүгэдэй саад, ясли болон соёлой эмхи зургаанууд баригдаха юм. Ушар нимэhээ барилгашад ажалай ашаг үрэ, бүтэсэ дээшэлүүлхые оролдоно, барилгын шэнэ материал ашагтайгаар хэрэглэхые, мүнөө үеын оньhон түхеэрэлгэ үргэнөөр нэбтэрүүлхые оролдоно.

ОСТРАВЫН НҮҮРhЭШЭДЭЙ АМЖАЛТА

ПРАГА. Антонин Запотоцкиин нэрэмжэтэ Остравско-Карвинска шулуу нүүрhэнэй уурхайда ехэ амжалта туйлагдаа. Энэнь Чехословакиин шулуу нүүрhэнэй гол шахта болоно. М. Ковацес З. Стошек хоёрой хүтэлбэрилдэг социалис ажалай бригада нэгэ комбайнаар халаан соогоо 32,19 тонно түлишэ абаhан, үдэрэй туршада 650 дүрбэлжэн метрэй талмай малтаhан байха юм. Энэ жэлэй июль hарада туйлаhан амжалтаяа нилээд үлүүлhэн шуу.

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН КОМПЛЕКС

ГАВАНА. Мэргэжэлтэдые бэлдэхэ, мүн хүдөө ажахын али бүхы асуудалнуудаар шэнжэлгэ хэхэ талаар эрдэм, техникын нэгэдэмэл комплекс Кубада түрүүшынхиэ байгуулагдаба. Түс комплексын бүридэлдэ хүдөө ажахын эрдэмэй, мал ажалай, газарай хүрьhэ шэнжэлхэ институдууд, ургамал шэнжэлхэ болон ветеринариин түб оролсоно.

ТЕАТРНУУДАЙ ШЭНЭ СЕЗОН

БЕРЛИН. ГДР-эй хүн зон энэ жэлдэ 430 шэнэ зүжэгүүдые хараха байна. Репертуартань классигуудай ба мүнөө үеын драматургнуудай зүжэгүүд орожо, ГДР-эй драматическа театрнуудай зохёохы шэглэлые элирхэйлнэ, мүн театральна шэнэ сезоной гол асуудалда түгэс харюусана.

«ЗБРОЕВКЫН» ТҮСЭБҮҮД

ПРАГА. Хойто-Моравиин Всетин хотын машина бүтээлгын «Зброевка» гэжэ заводой коллектив СССР эльгээгдэхэ онгосогүй нэхэлгын 1900 станок жэлдээ хэхээр түсэблөө. Түсэбөө Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 59 жэлэй ой болотор дүүргэхээр хараална. Энэнь болбол предприятиин хүдэлмэришэдэй абаhан социалис уялгын гол асуудал болоно.

ПРОЕКТ ЗОХЕОЖО ДҮҮРГЭБЭ

СОФИ. Софиин «Заводпроект» ба Харьковай «Южгипроцемент» гэгшэд Девненскэ промышленна комплексын цементын завод үргэдхэхэ талаар тусхай проект зохёожо дүүргэ. Хүсэ ехэтэй шэнэ оньhон түхеэрэлгэнүүдые эндэ тодхожо, орон дотор үйлэдбэрилдэг цементые хоёр дахин дээшэлүүлхэ юм. Табан жэлэй эсэс багта түс завод бүхы цементын хахадые гэхэ гү, али 4.5 миллион тонно үйлэдбэрилхэ байна.

РУМЫНИИН СУДНА БАРИГШАДАЙ АМЖАЛТА

БУХАРЕСТ. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Румыниин корабельнүүд амжалтатайгаар хүдэлнэ. Далай соогуур, мүн голоор тамарха 51 судна найман hарын туршада тэдэнэр хэhэн байха юм. Тиигэжэ түсэбөө 142 миллион лей мүнгөөр үлүүлэн дүүргэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар ехэнхидээ иимэ амжалта туйлагдаа.

Түб Вьетнамай Контиен гэжэ ажахы саахарай тростнигай баян ургаса ургуулба. Дайн байлдаанай боложо, бомбонуудай тэhэржэ байhан газарта мүнөө үргэлжэ ногоон талмай нэмжынэ.

ТАСС-ай фотохронико.

НАЙДУУЛГАНЬ ОНДООШЬЕ hАА, ЗОРИЛГОНЬ АДЛИ

...ША-гай 200 жэ- ...ойдо зорюулагда- ...hололой үеэр нэгэ ... документ тунхаг- ...hэн. Бэсэ дааhан бай- ...деклараци дотор со- ...догдоhон хүсэл бодол- ...hаа Холбоото Штадуу- ...үгеэнэй байдалай таш- ... байные тэрэнь ...эмэ тодоор гэршэлнэ.

...ЭЭРХЭЛСЭЭГЭЭР ДАШУУРАН

... документнь «Пентаго- ...уса саарhануудhаа» ...и hаяхан элишэлэгдэ- ...еституцида харша ...ан ябуулгануудhаа ...йгаагүй. ...н дашарамда, де- ...ууд болон республи- ...уд hунгалтын урда ...ээрхэлдээгээрэ да- ...США-гай хэблэл ба ... албанай нюуха ...оролдодог юумые, ...н бодото байдалан ...т талануудые яаша- ...рүүлжархина. Иимэ ...нэгэнтэ бэшэ үзэгдэ- ...

...шье тиимэ ушар ...гэбэл, эндэхи де- ...өөрэдынгөө поли- ...гол документые — ...тын урда тээ США- ...мократическа партиин ...нан «программын» проектые тунхаглаа. Байгша оной нюльдэ демокрадуудай съезд дээрэ тэрэ документынь баталагдаhан тула, тэндэhээ хэдэн мэдүүлэлнүүдые абажа дурдая.

«...Манай ехэ сэхэ түбүүдтэхи ажаhуудалай муудаhанhаа — үгытэй ядуу байдалай hүжэрhэнhөө, ажалгүйдэлгын улам олошорhонhоо, байра байдалай бүри түлюур болоhонhоо, улад зоной хэрэглэмжэ хангалгын бүри муудаhанhаа, гэмтэ ябадалай дэбэрhэнhээ, айл бүлэнүүдэй hандаралhаа уламжалан, 60-аад онуудта буhалгаанууд болоhон байгаа», — гэжэ тэрэ проект доторнь хэлэгдэнэ.

Тиигэбэшье, программа соо саашадаа тусхайлан тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор США-гай правительство общественнэгоо шухалын шухала асуудалнуудые шиидхэхын тула бииратай юумэ хээгүй байна. Бодото байдалые хараада абадаггүй энэ политикань правительствын найдуулгануудай бүтэхэгүй байhые гэршэлнэ...»

60-аад онуудай hүүл тээшэ «городуудта болоhон зүришэлдөө тулалдаанай бодото —ангиин ба политическэ — шалтагаанууд тушаа зорюута дуугай үнгэрhыень дурдангүй орхибошье (Вьетнамдахи дайе буруушааhан олон түмэн американецуудай буhалгаанууд тэдэ «зүришэлдөө тулалдаануудай» тоодо ороно), демокрадуудай программа дотор мэдэрэгдэhэниинь яhала ушар удхатай.

Гэхэтэй хамта, гансашье хото городуудтань бэшэ, мүн хүдөө нютагуудта баhал бэрхэтэй асуудалнууд гаранхай. «Долоон хоног бүхэндэ, — гээд hунгалтын урда тээ демокрадуудай тунхаглаhан программа соо хэлэгдэнэ. — фермэнүүдэй хоёр мянган бүлэ зөөри зөөшэhөө hалажа, газар эзэмдэhэн баяшуулай hабгарта ороно».

«СОЦИАЛЬНА ХЭРЭГЛЭМЖЭНҮҮДТЭ «ХОРЮУЛ»

«Хүдэлмэригүйшүүлые хэтэрүү ехээр олошоруулаа, ядарагшадта, үндэр наhатад ба үбшэн эмгэг хүнүүдтэ туhаламжа үзүүлхэ програмамада хорюул хээ, ветерануудба залуушуулые хэсүү байдалда оруулаа, манай задагай зайдан болошоhон городуудта тон шухала мүнгэ зөөри табихала арсаа...» гэжэ республиканска хүтэлбэрилэгшэдые демокрадууд гэмнэнэ.

Американ номнолой албанайхид США-дахи гэр байрын түлөөhэнэй тон ехэ байhые зайлашагүй мэдэрхэ зуураа, энэмнай шиидхэбэрэе хүлеэhэн асуудал бэшэ гээшэ, юундэб гэхэдэ, олонхи американецууд өөhэдын гэрнүүдтэй байна бшуу гэнэ. Шагныт даа, hунгалтын урда тээ демокрадуудай тунхаглаhан документ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «гэр байрын түлөөhэн hүүлэй зургаан жэлэй турша соо хоёр дахин шахуу нэмээ. Энээнhээ уламжалан, американ бүлэнүүдэй дүрбэнэй гурбан хубиhаа олонхинь дундуур сэнгээр гэр байра абажа шадахагүй болонхой».

Ондоогоор хэлэбэл, хүн зоной дүрбэнэй гурбан хубинь хүлhэнэй байрануудта байна.

ГЭМТЭ ЯБАДАЛ 90 МИЛЛИАРД ДОЛЛАРТО БОЛОО

США-дахи гэмтэ ябадалай тон ехээр hүжэрэн таража байhан ушар hунгалтын урда тээ демокрадуудай тунхаглаhан программа дотор юрэ бусаар элирүүлэгдэнэ. «Гэмтэ ябадалтай холбоотой гаргаша Холбоото Штадуудта жэл соо 90 миллиард шахуу долларой хэмжээндэ хүрэнэ. Энэнь оборонын хэрэгтэ гаргашалагдадаг мүнгэ зөөритэй тэн-тэрээ болоно», — гэжэ тэрэ программа дотор дурдагдана.

Гэхэ зуура, ушар удхань гансашье энэ туйлай ехэ тоо дотор бэшэ юм. Юундэб гэхэдэ, тэрэ гаргаша американецуудта ашагдадаг налогуудаар гол түлэб бүглэгдэнэ. hунгалтын урда тээ демокрадуудай тунхаглаhан программа дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, гэмтэ ябадалай ехээр hүжэрhэн дээрэhээнь, «үнэлсэнүүдээр дуран соогоо ябаха, ажана, хонгор байрануудта хашалгүй байхабди, hаадгүй хүдэлмэрилхэбди» гэжэ США-гай олон гражданинууд этигэхээ болинхой.

«Гэмтэ ябадалай олошорхотой хамта, айха, hүрдэхэ ябадал дэлгэрэлсэнэ. Гэр байранууд хэрэм шэбээнүүд, мүтэ болгогдоно. Ехэ город бүхэнэй олохон районуудтахи хүн зон hүни үйлсэдэ гараха аайна. Ехэ городуудhаа гадуур нютагуудта гэмтэ ябадал бүри түргэнөөр тарана, тэрээнhээ шалтагаалан — городууд шадар, багахан городуудта, хүдөөгэй районуудта мүн лэ налгай ябахын аргагүй болонги».

Гэхэ зуура, горитой гэмтэ ябадалнуудай хахад шахуунь бага наhатадта тудана гэжэ тэрэ программа дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Уотергейтын» хэрэгтэй холбоотой уршагта ушарал нууд, США-гай дээгүүр зиндаатай зарим тушаалтадай эдилгэ абадаг, хуули дабадаг ябадалнууд тушаа таамагаар дурдаад, демокрадуудай программа дотор иигэжэ заагдана: «hүүлэй найман жэлэй турша соо гэмтэ ябадалай hүжэрэлгын долгин правительствын дээдэ тушаалтадта хүрэтэр сасараа...»

ГОЕ ҮГЭНҮҮД. ГУТАМШАГ ХЭРЭГҮҮД

Бүхы дэлхэй дээрэ демократи дэлгэрүүлхэ, дэбжэлтэ дэмжэхые, бусад арадуудай баян, тайбан байхые хүсэдэг, hайн зантай «американ абгажаалай» түхэлтэйгөөр өөрыгөө харуулха гэжэ Холбоото Штадууд ходо эрмэлзэдэг байгаа, эрмэлзэнэшье.

Гэхэ зуура hүүлэй жэлнүүдтэхи США-гай гадаадын политическэ ябуулгань hунгалтын урда тээ демокрадуудай тунхаглаhан программа дотор тад ондоогоор сэгнэгдэнэ. «Дэлхэйн сүлөөтэ байдалда, тааруу hайн ябуулгада тупа хүргэхэ гэжэ оролдохын орондо, правительствын ябуулгань ажалша хүнүүдые доро харадаг, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарха гэдэг харата ябадалай гутамшаг гэршэ болодог байгаа...» гэжэ тэрэл программа доторнь хэлэгдэнэ.

Демокрадуудай яриануудэндэшье эрид эгсэ шэнги байhан аад. «хүнүүдые доро харана», «бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарна» гэhэн үгэнүүдэйнь саана, үнэндөө, ондоо юумэн харагдана. Вьетнамда ба Чилидэ гаргагдаhан хорото муухай аашануудые, Израилиин хархисуудай балмад, түримхэй ябуулгануудые дэмжэдэг, дэлхэйн олохон оронуудта ЦРУ-гай үүдхэдэг хорото хэрэгүүд ба хёморонуудые хараада абабал, эдэнэй үтэ хэрэг хоёрынь тад ондоо болон алгасана.

* * *

Хүн түрэлтэнэй баялигта Америкын оруулhан хубитын удха шанарые багаар харуулха гэhэн хүсэлэн манда байхагүй. Дэлхэйдэхи шэнэ тодорхойлгонуудые гаргалсаhан, эрхим зэргын техникэ бии болголсоhон, литература ба искусствын дээжэ зохёолнуудые бүтээлсэhэн американ арадай ажал болон ухаае үндэрөөр сэгнэнэбди.

Гэхэ зуура, дэлхэйн эгээн баян ороннае оролдолго хүсэлэлөөрөө тогтоон байгуулhан арадай гасалан зоболон үзэдэг, этигэл найдабаря алдадаг, расын, үндэhэ яhанай, эрэ эмын шэнжэ илгаануудаар мүрдэгдэдэг ба газаашалагдадаг байхадань хамаагүйгөөр хандахын аргагүй. Хүдэлмэриин хүсэ абахаар хүн зонойнь долоо үлүүтэй процентнь ажалгүй ябана, гуша гаран миллион американецууд үгытэй, ядуу, тайлбарилан хэлэбэл, эгээн муу байдалтай байна гэжэ США-гай хуулита статистика мэдэрхэ баатай болоо. Американ хэблэл расова зүришэлдөөн хёмороонууд тухай, тэгшэ эрхын түлөө американ эхэнэрнүүдэй тэмсэл тухай мэдээсэнэ.

Бүхы хүнүүд адли эрхэтэй байха табисууртай, эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай байхые хүсэхэ, хангагдаха ёhотой гэжэ соносхоhон американ деклараци эдэ бүгэдэдэнь зүришэнэ.

Автандил РУХАДЗЕ,
АПН-эй шэнжэлэгшэ.

Соёл культурын һонин

Уран зураг

МОНГОЛ ЗУРААШАД —МАНАЙ АЙЛШАД

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран һайханай музейдэ Монгол Арадай Республикын элитэ уран зураашад Г. Одон У. Ядамсурэн хоёрой бүтээһэн зурагуудан выставкэ нээгдэбэ.

— Аха дүү хоёр арадуудай хани барисаанай улам нягта холбоотой боложо байһаниие энэ ушар гэршэлнэ, —гэжэ Монголой гүрэнэй шангай лауреат уран зурааша Г. Одон хэлэнэ.— Мүнөө Улаан-Баатарта Буряадай зураашад Д.-Н. Дугаров, Г. Васильев, А. Сахаровскаягай выставкэ эмхидхэгдээ.

Тус выставкэдэ монгол зураашадай зуугаад бүтээл табигданхай. Г. Одоной олон зурагууд Монголой арадай хубисхалда зорюулагдаһан, малшадай нэгэдэжэ, ажахынуудые тогтооһон тухай, мүнөө сагай жаргалта байдал гэршэлһэн. Богонёор хэлэхэдэ, Монгол арадай шэнэ түүхэ Г. Одоной зурагууд дээрэ мүндэлэнхэй.

— Хэдэн үгэ өөр тухайгаа, зохёохы ажал ябуулга тухайгаа хэлэжэ үгыт, — гэжэ Г. Одондо хандабабди.

— Уран зураашын мэргэжэлдэ Москвагай В. Суриковай нэрэмжэтэ институтда һурааб. Ородой элитэ уран зурааша С. А. Герасимовые багшамни гэгшэб. Намтай һуралсаһан Г. Коржев, П. Оссовский гэгшэд мүнөө мэдээжэ уран зураашад болонхой. Би тэрэ гэһэнһээ хойшо хэдэн зуугаад зурагуудые бүтээгээб. Бүтээлнүүдни Япондо, Корейдэ, Турцида, Венгридэ, Болгарида, Польшодо, Румынида, мүн Советскэ Союзай арбаад городто харуулагдаһан байха. Мүнөө Улаан-Үдын ажалшадта зурагуудаа дурадхахадаа, уран һайханда дуратайшуулай сэгнэлтые, һанамжые анхаралдаа хадууха хүсэлэнтэйгөөр хүлеэнэб.

Н. НАМСАРАЕВ.

Дуу, хүгжэм

СИБИРИИН ХООР ЕРЭЭ

Хилыншье саагуур суутай болоһон Сибириин хоор манай республикада айлшаар ерэбэ. Түрүүшын концерт Кабанск тосхондо табигдажа, дуу хүгжэмдэ дуратайшуулай сэдьхэл сэнгээбэ. Ород арадай дуунууд, шэмээшэгүүдэй уянганууд болон мүнөө үеын шэнэ зохёолнууд хоорой репертуарта оролсоно. 85 артистнарай олониинь габьяата нэрэ зэргэтэй. РСФСР-эй арадай артист, М. Глинкын нэрэмжэтэ шангай лауреат А. П. Новиков тус коллективэй хүтэлбэрилэгшэ. Сибириин хоор үглөөдэрһөө Улаан-Үдэдэ дуулажа эхилхэ.

Л. КУЗМЕРЖ.

Выставкэ

ЭДИРШҮҮЛЭЙ БҮТЭЭЛНҮҮД

Хэжэнгын аймагай пионернүүдэй байшанда һурагшадай уран һайханай ба техническэ бүтээлнүүдэй выставкэ нээгдээ һэн.

Хэжэнгын дунда һургуулида хүдэлдэг М. Т. Абламскиин һурагшад ехэ олон бүтээлнүүдые выставкэдэ харуулаа. 9-дэхи «А» классай һурагша Б. Ринчиновэй модон дээрэ һиилэһэн «Сэргэдэ байһан хүлэг морин», «Бэлшэжэ ябаһан адуун» гэһэн бүтээлнүүд үндэр сэгнэлтэ абаа. Юһэдэхи классай һурагшад В. Цыбиков, Б. Сангадиев гэгшэдэй модон дээрэ һиилэһэн «Эхэ» гэһэн бүтээл, 7-дохи «Б» классай һурагша Дарима Рыбдыловагай онсо һонин аргаар—һолоо моор нәажа хэһэн «Урда зүгэй пейзаж» гэжэ бүтээл харуулагдаа.

Хүртэйн дунда һургуулиин эдир таксидермист Сережа Шубинай бүтээһэн шара шубуунай дүрсэ мүн эндэ бии. Эдэ үхибүүд бултадаа грамотануудаар шагнагдаа. Гоёор, һайнаар оёдоһон элдэб зүйлнүүд выставкэдэ мүн лэ олон байгаа. Сулхарын дунда һургуулиин ба Хэжэнгын найман жэлэй һургуулинуудай «Гэрэй ажал» гэжэ кружогой гэшүүд эндэ илангаяа шалгарһан байна.

Пионернүүдэй байшангай кружогой үнинэй багша П. С. Содбоевой хүтэлбэри доро хэбтэ сохиһон бүтээлнүүд үндэрөөр сэгнэгдэжэ, республикын техническэ бүтээлнүүдэй выставкэдэ харуулагдахаар абтаа.

Л. ГОМБОЕВ.

АН АМИТАДАЙ ЦИРК—УЛААН-ҮДЭДЭ

Манай орон дотор ан амитадай 13 цирк бии юм. Тэдэнэй нэгэниинь Улаан-Үдэ хотодо Владивостогһоо бусаха замдаа 2 долоон хоногой туршада айлшалха. Эдэ үдэрнүүдтэ тус цирк үүдэеэ сэлижэ, городой болон республикын ажалшадые, студентнэр ба һургуулиин, саадай үхибүүдые һонирхуулхань.

Циркдэ дэлхэйн оронуудай 80-аад тухай янза бүриин ан амитад, элдэб шубууд хүн зоной анхарал татаха.

Эндэ ябажа харахада, РСФСР-эй арадай артист А. Корниловай һургаһан, мүн олон гүрэнэй манеж дээрэ гараһан 12 наһатай «Гипи» гэжэ нэрэтэй абарга томо заан танииие угтаха. В. Тихоновэй һургаһан Уссуриин тайгын 6 напатай 2 эреэн гүрөөһэн гоё һайхан. Һүрөөтэй бэенүүдээ тэниилгэн һуняана. Хажуудахи нэгэ таһаг соонь харахадамнай, СССР-эй арадай артист И. Бугримовагай һургаһан томо бэетэй арсаланай булэ 3 һаратай бишыхан гүлгэсэ долёожо байха. Үшөө саашаа ябахадамнай, мүльһэн далайда амидардаг сагаан баабгай, талын томо бүргэдүүд, тохорюун, аяар холын Австралиин страус, Европо, Ази, Америкын хада хабсагайда байрладаг гриф гэжэ мяхаша томо шубуудшье, хөөрхэн эшэгэтэй элжэгэншье эндэ бии. Ангуудай циркдэ эгээл үндэр наһатайнь 36-тай эмэ түрэлэй страус, тон залуунь 3 һаратай арсаланай гүлгэн болоно.

Ангуудай зооцирк сентябриин 13-да нээгдэжэ, тэндэ 5 мянган шахуу зон орожо һонирхоо. Мүн баһа аяншалга ба экскурсиин бюро, һургуулиин һурагшадай зүгһөө захил олоор абтажа эхилэнхэй.

Цирк орон дотороо олон хото, городуудаар ябажа, хүн зоной дура сэдьхэл татаһан байна.

— Бидэ мүнөө Буряадай АССР-эй түб хото Улаан-Үдэһөө сентябрь һарын эсэс багаар Дунда Ази ошохобди. Зуурандаа Джамбул хото хүрөөд, Киргизэй ССР-эй түб Фрунзе хотодо убэлжэхэбди, — гээд циркын директор Б. Г. Поскэкукин мэдүүлбэ.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Страус. «Гипи» — гэжэ нэрэтэй Энэдхэг ороной заан. Талын бүргэд.

Авторай фото.

ГҮНЗЭГЫГӨӨР ШЭНЖЭЛЖЭ ҺУРАХА

Залуушуулай дунда шатараар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй табадахи наадан Шатарай клуб соо үнгэргэгдөө.

Б. Занданов — П. Кликуновые, А. Матвеев—С. Веснинние, С. Павлов—А. Александровые, О. Семенов—С. Игнатовые шүүһэн байгаа.

Хойшолуулагдаһан партинууд үглөөдэрынь наадагдаба. О. Семенов Л. Александровые ядамаггүйгөөр илажа, шухала очко абаба.

Улаан-Үдын түмэр замай техникумэй 4-дэхи курсын студент Сергей Павлов Зүүн Сибириин технологическа институдай 3-дахи курсын студент Павел Кликунов хоёр каталонскэ парти наадаа һэн. Эдэнэй уулзалга тэнсэлгээр дүүрэхэдээ болохо байгаа, гэбэшье хойшолуулһан партияа гэртээ гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ гээшэ ехэ удха шанартай байна. Эндэ Кликунов һайнаар хаража үзэхэдөө, нүгөөдынгөө һулашаг байдалые зүбөөр ойлгожо, тэрэниинь шадамараар хэрэглэһэн байха юм. Сагаанаар наадагшань бодоёо алдаха туйлдаа хүрэхэдөө, 55-дахи ябадалдаа шүүгдээб гэжэ мэдэрбэ. Тингэжэ П. Кликунов 4 очкотойгоор хоёрдохи һуури эзэлнэ. Тэрэ хахад очкогоор Б Зандановһаа гартана.

В. Плеханов—С. Намжилов гэгшэд сицилианскэ хамгаалалта наадаһан байгаа. Энэ уулзалга орёо шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Зүгөөр адли байдалтай ябатараа Намжилов алдуу хэжэ, шанараа гээгээд булигдашоо. Үнгэрһэн наадануудта В. Плеханов теори һайнаар шудалан, яһала бэрхэ шатаршан боложо ябаһанаа харуулба.

М. Леонов Р. Иванов хоёрой партида хараар наадагшань булюу һайн байһан юм. Теэд 3-дахи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Р. Иванов энеэндээ найдажа, гэртээ тон нариинаар шэнжэлэн хаража үзөөгүй хэбэртэй. Наадаяа һэргээмсээрээ, дүршэл ехэтэй Леонов хэдэн һайн ябадал хэжэ, булюу байдалтай болоод, шүүһэн байна. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, манай залуу шатаршадай хойшолуулһан партияа наринаар хаража, гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үшөөл бирадаггүй байһые гэршэлнэ. Тиихэдэ олонхинь сагаа гаргашалжа шаданагүй, үлүүсэ яарана.

М. Леонов, В. Плеханов гэгшэд тус тустаа 3.5 очкотойгоор гурбадахи-дүрбэдэхи һууринуудые эзэлнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

«СПОРТЛОТОГОЙ». «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 15-да үнгэргэгдэһэн 37-дохи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 22 (коньки), 24 (сана), 33 (регби), 36 (слалом), 39 (самбо), 43 (фехтовани);

«Спортлото-2»: 1 (авиаспорт), 2 (автоспорт), 11 (велоспорт), 21 (мори урилдаалгын спорт), 26 (мотобол), 35 (спидвей).

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телефон телеграф радио

ВАШИНГТОН

СССР-эй, США-гай ХООРОНДОХИ ХАРИЛСААНАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

Правительствануд хоорондын хэлсээнэй үндэһөөр США-да хорин жэлэй туршэ соо хэблэгдэн тараагдажа байһан «Советская жизнь» журналай ойн баярай номер эндэ барлагдаба. Коммунис байгуулалтада совет арадай туйлаһан амжалтанууд тухай, Советскэ Союзай эб найрамдалта гадаадын политика тухай журнал америкынхидтэ хөөрэнэ.

Ойн баярай номер КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй амаршалгаар нээгдэнэ. Энээн дотор «Советская жизнь» журналай уншагшадта, бүхы американ арадта халуун амаршалга хүргэгдэнэ.

Нэгэ нэгэеэ улам һайнаар мэдэдэг болохо бүримнай Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаа холбоон улам амжалтатайгаар хүгжөөгдэхэ байна гээд Л. И. Брежневэй амаршалга соо хэлэгдэнэ.

ПРАГА

КПЧ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

КПЧ-гэй Центральна Комитедэй ээлжээтэ пленум эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. КПЧ-гэй XV съездын һүүлээр металлурги болон машина бүтээлгые хүгжөөхэ асуудалнуудые, ЧССР-эй Федеральна суглаанай һунгалтада бэлэдхэлые пленум зүбшэн хэлсэһэн байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал түрүүшын асуудалаар элидхэл хээ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Я. Барыл һунгалтада бэлэдхэл тухай элидхэл хэбэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь В. Биляк Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай пленумдэ хабаадагшадта мэдээсэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэгдэпэн асуудалнуудаар пленум зохихо тогтоолнуудые баталан абаа.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак пленум дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

БОНН

ФРГ-гэй КАНЦЛЕРАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

Социалис оронуудтай ФРГ-гэй тогтооһон харилсаа холбооной шэнэ шата Советскэ Союзтай, ГДР-тэй, ПНР-тэй, ЧССР-тэй баталпан договорнуудта үндэһэлнэ гэжэ ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт һунгалтын урда тээхи митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. СДПГ-гэй толгойлдог правительство энэ шатада эхи табиһан байна гэжэ тэрэ нэмээ. Социалис оронууд болон ФРГ-гэй хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа холбоое саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ канцлер тэмдэглээ.

Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээндэ гар табилга Түбэй Европодохи харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ шухала туһа хүргэнэ гэжэ Г. Шмидт хэлэбэ.

Шахардуу байдал һуларуулха политикада тойбо татагшад тухай тогтон хэлэхэдээ, шахардуу байдал һуларуулгын политика буруу һүрөө гэжэ Штраус батална, теэд энэ политикын орондо тэрэ юу дурадхажа шадахаб? — гэжэ Г. Шмидт мэдүүлбэ. Энэ бидэнэртэ һайшаагдана гү, али үгы гү гэжэ коммунис оронуудтай хөөрэлдэхэ ёһотойбди.

УЛААН-БААТАР

НИИТЭ НЭГЭН ҺАНАЛ БОДОЛТОЙБДИ

ТАСС

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой заседани боложо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэй Крымдэ хани ёһоор уулзажа хөөрэлдэһэн тухайдаа МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал тоосоһон байна. МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро уулзалгын дүнгүүдые бүрин һайшаагаа.

Ю. Цеденбал Л. И. Брежнев хоёрой хоорондо болоһон хани ёһоной хөөрэлдөөнэй үедэ МНРП-гэй ба КПСС-эй хоорондохи, монгол ба совет арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй бата аха дүүгэй хани барисаае, МНР-эй болон СССР-эй хоорондохи али бүхы харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна гээд МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

Ю. Цеденбал Л. И. Брежнев хоёрой хани ёһоной хөөрэлдөөнэй дүнгүүд хоёр ороной арадуудта, аха дүү социалис оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай дайшалхы холбооე, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй жагсаалые саашадань бэхижүүлгэдэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангалгада шухала удха шанартай юм гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро онсолон тэмдэглээ.

ЛУАНДА

А. НЕТЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

Үнэн зүрхэнэй туһаламжа маанадта үзүүлһэн, мүнөөшье үзүүлжэ байһан социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жэшээгээр бидэ Африкын урда хубида эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэдэг арадуудта туһалха ёһотойбди гэжэ Анголын Арадай Республикын президент Агостиньо Нето мэдүүлбэ. НРА-гай президент Уамбо хотын хүн зоной урда үгэ хэлэхэдээ, Африкын табан гүрэнэй президентнүүдэй Дар-эс-Саламда болоһон зүблөөн дээрэ Намибиин, Зимбабвегэй, ЮАР-ай арадуудай тэмсэлдэ хабаатай асуудалнуудые наринаар зүбшэн хэлсэһэн тухайдаа тэмдэглээ.

ЮАР-тахи социально-политическэ байдалай доройтон муудажа байһые президент А. Нето тэмдэглээд, апартеидэй хархис политикада эсэргүүгээр Африкын ажалшадай хэһэн тэмсэл үнэн зүб байна гэжэ мэдүүлээ.

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ БҮХЭНҺӨӨ

СОФИ. Уласхоорондын 32-дохи яармаг Пловдив хотодо хаагдаба. Дэлхэйн 43 ороной фирмэнүүд, гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүд тэрээндэ хабаадаһан байгаа. Яармагай үедэ 2 миллиард шахуу лев сэнтэй хэлсээнүүд баталагдаһан байна.

Энэ яармаг социалис оронуудай амжалта түйлалтануудай харалга боложо дүүрээ. Советскэ Союзай гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүд ехэ амжалтатай байгаа. Совет 14 эдлэл хэрэгсэл яармагай алтан медальнуудаар шагнагдаба.

АДДИС-АБЕБЭ. Энэ жэлэй апрель һарада олоной дунда дэлгэрүүлэгдэһэн национально - демократическа революциин программые, марксистско-ленинскэ философиие шудалха, дэлгэрүүлхэ комитедүүд Эфиопидо эмхидхэгдэжэ байна.

УЛААН-БААТАР. Монгол, совет журналистнуудай пресс-клуб эндэхи совет эрдэм наукын ба соёл культурын ордонгой дэргэдэ байгуулагдаа. Монголой түбэй газетэнүүдэй, журналнуудай, МОНЦАМЭ агентствын, радио ба телевидениин түлөөлэгшэд, мүн Монголой ниислэл хотодо байдаг совет журналистнууд тэрэнэй бүридэлдэ ороно.

ХАНОЙ. Жэлэй эхинһээ хойшо 113 мянга гаран һайн дураһан Хюэ, Дананг, Хошимин хотонуудһаа гаража, шэнэ газар элдүүрилэлсэжэ, Шонгбе провинциин шэнэ экономическа оронуудые түбхинүүлэлсэжэ байна. Энэ үе соо эдэнэр 22 мянга гаран байрын гэр, 40-өөд һургуули бариа, хэдэн зуугаад километртэ дардам харгы гаргаа, уһалууриин шэнэ һубагуудые татаа, олон арбаад хүүргэ барияа.

ВАШИНГТОН. Вьетнамай Социалис Республикые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүндэ абаха тухай асуудалые Аюулгүйн Советдэ зүбшэн хэлсэхэ үедэ СРВ-гэй ООН-до орохо хэрэгтэ США хорюул табиһан байна гээд Холбоото Штадуудһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг У. Скрэнтон мэдүүлээ.

США-гай президент Дж. Фордтой Сагаан байшан соо уулзаһанайнгаа һүүлээр У. Скрэнтон иимэ мэдүүлгэ хэһэн байна.

ДЕЛИ. Тусхай баримтануудай ёһоор, байгша оной июль һарын тэн багта Индиин хүн зоной тоо 610 миллиондо хүрэһэн байгаа.

ГААГА. Энэ жэлдэ Голландида ган гасуурай болоһон дээрэһээ хүдөө ажахыда 2 миллиард гульденэй гарза хохидол ушаруулагдаа. Мал ажалай ба саад ургуулгын талаар илангаяа хүшэр байдал тохёолдонхой.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Союз-22» ниидэһээр» — суглуулбари. «Таряа хуряалга-76» — суглуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бюрогой гэшүүдые мүнөө шагная» — В. Алешинагай статья. «Малаа шахаһан болохо, үнэхөөрөөшье шахаха» — Г. Клепиковой статья. Н. Морозовой «Һүүлшын туршалга» гэжэ корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Оюун бэлиг, зохёохы шадабари — арадай хэрэгтэ» — Буряадай уран зураашадай гурбадахи съезд дээрэһээ хэгдэһэн тоосоон.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Уншагшад мэдээсэнэ» — суглуулбари. Түби дэлхэйн шэнэ һонин.

САГАИ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ сэлмэхэ, нэгэ бүрхэхэ. Зарим газарнуудаар бороо орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Прибайкаляар 9—14 градус дулаан болохо.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.45 — «Москва ба москвагайхид». 11.15 — «Холын ба ойрын дуунууд». 12.00 — «Ерыш нааша, онтохон!» 12.45 — үхибүүдтэ «Гибель Орла» — уран һайханай фильм. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — Спортын программа 1. Балтикын кубок абахын түлөө крейсерскэ яхтануудай дундахи мүрысөөн. 2. Чемпионат мира по высшему пилотажу. 14.45 — «Артлото». Эстрадын программа. 15.45 — «Далаад онуудай Америкэ». «Потомактахи хэто». 4-дэхи фильм. 16.15 — «Монолог» уран һайханай фильм. 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — **Монголой Арадай революционно партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ю. Цеденбалай 60 наһанай ойдо зорюулагдаһан дамжуулга** (буряадаар). 19.10 — «1976 оной таряа хуряалга» гэһэн дамжуулга. 19.50 — Телевизионно һонин. 20.10 — «Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал.

«Орбита». 20.25 — Спортын программа. 21.00 — Шэнэ һонин 21.15 — Ф. Шубертын ба В. Моцартын зохёолнуудаар концерт. РСФСР-эй габьяата артистка В. Иванова наадаха. 21.45 — «Далаад онуудай Америкэ» 4-дэхи фильм. 22.15 «Монолог» кинофильм. 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — П. И Чайковский. Романснууд. 18.55 — «Москва ба москвагайхид». 19.25 — «Артлото». Эстрадын программа.

Улаан-Үдэ. 20.25 — «Лето в Журавлином» телефильм. 21.40 — Улаан-Үдэ хотын программа. 22.20 — «Литературна Буряад орон»).

УНШАГТЫ[Н] һонирхохо[д] байхат

ГЭРЭЙ ЗООЛОГИЧЕСКА С[АД]

КОСТРОМСКОЙ обла[сти] Нерехта хотодо ажа[һаг] Маргарита Григорьевна [...] лева ан амитадта угаа [...]тай юм. Түрэл Нерехта [...] хүн зон энээниие мэдэхэ [...]һон дээрэһээ шархатаһан [...] буу шонхор гү, али үн[...] гүлгэ, бэгсэргэ шубуу[е ...]дэ асаржа үгэдэг. Таш[...] Маргарита Григорьевна [...]ниие байлгаха газараа о[...] юм. Эдэгээд байхадаа [...] амитадынь, шубуудынь [...]гөө бусаха дурагүй бол[...] Үнэгэн, бүргэд болон т[...] үлдөөшье һаашни о[...] Ушарынь юуб гэхэдэ, [...] хүндэ дадашоо бшуу.

Маргарита Григорьевна [...]логиин багша юм. Сүл[...]таа ниитын хүдэлмэри [...] Тэрэ байгаали сахин хам[...]ха тухай лекцинүүдые [...]даг, эдир натуралист[...] кружогуудые харуулһандаа [...]даг байна. Тэрэнэй гэр [...] янзын зоологическа саад-м[...]ри болонхой. Ан амитад, [...]бууд тухай һонин хөөр[...]нүүдые үнгэргэдэг юм.

ЭРТЭ УРДЫН ДОБУУНУУД ХӨӨРЭ[НЭ]

ОЛОН ЗУУГААД [...] газар доро хэбтэһэн [...] гоёолто эүүдхэлнүүд, [...] шулуугаар урлагдаһан [...]нууд тэрэ хэбээрээ [...] байха юм. Эдэ гоёолто [...]хэлнүүдэй үнгэ шэрэнь [...]жо, гоё һайхан байна. [...]станай Наукануудай [...]миин эрдэмтэд болон [...]тиин хизаар нютагаа [...]лэлгын музейн хүдэлм[...]шэдэй экспедици Актюб[...] шадархи хоёр ехэ добу[...] малталга хэхэдээ, [...] олоо.

Манай ээрын урда [...] VI—V зуун жэлнүүдтэхи [...]роматска үе сагта [...] хүдөөлэлгэнүүдые малтах[...] археологууд годлиин [...] садаар хэгдэһэн мянгаад [...] хуу зэбэ, амитад болон [...] буудай дүрсэтэй түмэр [...]жалнуудые, сад хазаар [...] горьёнуудые олоһон бай[...]

ХАРА ДАЛАЙН АКУЛА ХАХУУЛИДА ОРОБО

«АДЖАРГАЗАП» жолоо[...] М. Орлов, Батумиин «[...] гэжэ уһанай станциин хүд[...]мэрилэгшэ Н. Мамадлаев [...] госоё түхеэрээд, загаһа [...] хуулидахаяа далай дээрэ [...]ба. Яһала урагшатай һайн [...]гаа. Тиигэжэ байтарнь Орлов [...] хахуулиие юуншьеб шал[...] угзараад, онгосыень [...] тээшэнь шэрэбэ. Эдэнэр [...]лаа хахуулида ороһон заг[...] арай шамай онгосо дээрэ [...]тажа гаргаба. Энэнь Хара [...]лайн акула—катран байгаа. [...]рэ 1 метр 20 сантиметр [...]тай юм. Шэгнүүрынь 20 [...] грамм.

— Хара далайн катран [...]даа 250 түрэлэй акулан[...] нэгэниинь болоно, — [...] тумиин «Красный рыбак» [...] хозой түрүүлэгшэ, холи[...] маралгын капитан Г. Сва[...] ТАСС-ай корреспондент[...] хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.—З[...] оронуудта катранай мах[...] амтан эдеэ хоол [...] буйлуулдаг юм. Жэ[...] Швецидэ катран сел[...] үнэтэйгөөр сэгнэгдэдэг. [...]миин загаһа баридаг «Кр[...]ный рыбак» колхоз Хара [...]лайн катраниие арбан хоё[...]хи жэлээ барижа байнхай.

СУЛГЫ АЛТАН ОЛДО[БО]

«ЯКУТЗОЛОТО» гэжэ [...] дэлэй оронойманй эгээл [...] захын «Кулар» гэдэг [...] сооһоо 1 килограмм 124 гр[...] шэгнүүртэй сулгы алтан [...] рүүшынхеэ олдобо. Эндэ [...] томо сулгы алтан [...] дайрлаадаг юм.

ГУШАН НЭГЭДЭХ[И] УШАР

ГУРБАН жэлэй [...] ондоо бөөрэ табюулһан [...] эхэнэр Швейцарин Бер[...]тын больницада тон [...] үхибүү түрэбэ. «Бунд» [...]тын бэшэһээр ёһоор [...]һуулган табюулһан эхэнэр[...]дэй бүртэгдэһэн болбо[...] ороһоол 30 дахин уш[...] юм гээд медицинскэ лит[...]ра соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо М. Н. НИМ[...]

Манай адрес, теле[фонууд]

Индекс: 670000, [...] Удэ, ул. Ленина, [...] Телефоны: редакт[ора] 2-54-54, приемная—2[...] зам. редактора — [...] зам. редактора — [...] отв. секретаря — [...] секретариат — 2-66-[...] делы: партийной [...] 2-60-91, сельского хо[зяйства] 2-64-36. 2-63-86. пр[опаганды] и агитации — 2-58-[...] мышленности и строит[ельства] — 2-61-35, советского [строи]тельства и быта — [...] культуры и школ — [...] писем и селькоров—2-[...] информации — 2-3[...] [обще]ственная приёмн[ая] 2-56-62, машинное [бюро] 2-57-63, корректорс[кая] 2-35-95.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02434. Заказ №[...]